

ZEMZEM

LIST UČENIKA GAZI HUSREV-BEGOVE MEDRESE U SARAJEVU
GODINA LIV - DECEMBAR 2022/DŽUMADE-L-UHRA 1444.
BROJ 217- CIJENA 3 KM, ZA INOSTRANSTVO 3 €

TEMA BROJA:

Domovina, temelj i bedem

Dan državnosti Bosne i Hercegovine

“Nazvali smo ga ‘Zemzem’, želeći pri tome da kroz njega napajamo one koji su željni istine potekle iz Kur’ana i Hadisa, koji su željni dobrog vaza i lijepo zabave kroz pjesmu i priču kao što žedni želi ugasiti žeđ blagotvornim djelovanjem bistre vode sa vrela Zemzem..”

Zemzem broj 1, godina 1968.

Fotografija: Emela Zukorlić

SADRŽAJ:

- 02 RIJEČ UREDNIKA
ARMIN ARNAUTOVIĆ
- 03 MEDRESA FLASH
SABRINA VEHAB,
NAHLA BEŠLIĆ
- 06 USPJESI IZ JEZIČKOG PODRUČJA
- 07 DAN DJETETA
ZEJNEB TOPOLJAK
- 08 DOKUMENTARNI FILM O
HAFIZU IBRAHIMU TREBINJCU
ADVIJA MEMIŠEVIĆ
- 09 FILM BALADA, AIDA BEGIĆ
ŠEJMA BEŠLIĆ
- 10 ONE RUŠE PREDRASUDE
AMINA BEJTIĆ,
ADNA ŠUPUK
- 12 MUHAMED SELIMOVIĆ I
MUHAMED VEHAB POLOŽILI HIFZ
HALIMA IŠERIĆ,
SUMEJJA VEHAB
- 14 BUĐENJE AMBICIJE KOD VJERNIKA
JUSUF BUKVA
- 16 KO NAS POZIVA NA NAMAZ
AHMED BEŠLIĆ
- 17 PREDSTAVLJAMO KNJIGU
“LIJEPA RIJEČ” HFZ. MALKIĆA
- 18 RUMI
AMINA SUBAŠIĆ
- 20 OD IDEJE DO SMISLA
ARMIN ARNAUTOVIĆ, LUKMAN BABAJIĆ,
HALIMA IŠERIĆ, ILMA MUJKIĆ
- 24 TEMA BROJA | DOMOVINA, TEMELJ I BEDEM
AMINA KAHRIMANOVIĆ
- 27 INTERVJU SA EMIROM ISOVIĆEM
LUKMAN BABAJIĆ
- 30 POSLANIK, A.S., I DOMOVINA
HALIMA IŠERIĆ
- 32 ULOGA BOŠNJAČKE ŽENE U
OČUVANJU IDENTITETA
EHLIMANA HASAGIĆ
- 34 TRADICIJA I KULTURA ROMA U BIH
HADŽERA BEGANOVIĆ,
TEJMA MUMINOVIĆ
- 36 STAZAMA POBJEDNIKA
ARMIN ARNAUTOVIĆ
- 38 ARHITEKTONSKA ZDANJA ZLATKA UGLJENA
ZERINA KADIĆ
- 40 GRAD BUDUĆNOSTI
HADŽERA BEGANOVIĆ
- 41 KAKO POBIJEDITI DEFETIZAM
SARA HODŽIĆ
- 42 STRANAC
HFZ. ZERISA PLEH
- 43 KUĆICA ZA BEDUINE
ARMIN ARNAUTOVIĆ
- 44 VREMEPLOV
FATIMA ALAJMOVIĆ,
ABDULKERIM SELIMOVIĆ
- 46 ISPUNJALJKA
SARA HODŽIĆ
- 47 ZABAVNI KUTAK
ABDUSAMED BJELIĆ, LUKMAN BABAJIĆ,
MUSTAFA DRAPIĆ, MUHAMED HUSEINOVIĆ

Pokretač i izdavač:
Udruženje učenika Medrese
“Gazi Husrev-beg”

Glavni i odgovorni urednik:
Armin Arnautović

Zamjenica glavnog i
odgovornog urednika:
Halima Išerić

Tehnički urednik:
Lukman Babajić

Koordinatorica:
Maida Čerimović, prof.

Redakcija:

Fatima Alajmović, Hadžera Beganović, Amina Bejtić, Ahmed Bešlić, Nahla Bešlić, Šejma Bešlić, Abdusamed Bjelić, Jusuf Bukva, Mustafa Drapić, Ehlimana Hasagić, Sara Hodžić, Muhamed Huseinović, Zerina Kadić, Amina Kahrmanović, Advija Memišević, Ilma Mujkić, Tejma Muminović, Zerisa Pleh, Abdulkерim Selimović, Amina Subašić, Adna Šupuk, Zejneb Topoljak, Sabrina Vehab, Sumejja Vehab, Imran Vodo

Fotografi:

Hadžera Čelović, Lejla Hamidić, Ajša Husić, Halima Išerić, Sabrina Vehab, Ahmed Zukić, Emela Zukorlić, Esmā Zulić

Lektori:

Elmir Bajraktarević, Jusuf Bukva, Sumejja Delibašić, Dalila Čovrk, Lamija Poljak

Adresa:

Redakcija lista “Zemzem”
Sarači 49, 71000 Sarajevo

email:

urednikzemzem@medresasa.edu.ba

Telefon:

+387 61 170 465
+387 62 441 517
+387 62 405 054
+387 60 3535 228

Tiraž:
1200

Štampa:
“Dobra knjiga”
Sarajevo

RIJEČ UREDNIKA

S obzirom na to da je period u kojem ovaj broj Zemzema izlazi obilježen Danom državnosti naše domovine, koji znači mnogo više od samog nacionalnog praznika, želim ga tako i postaviti kao prvu temu na koju ćete naići kada počnete listati ove stranice. On je argument, ostavština - garant. Bosna je dom koji nikad nismo uspjeli dobro pokriti, okrnjenog krova kojeg nam je više puta uništio ili oštetio često zanemarivan korov. Bosna je parče zemaljskog mozaika koji nam je određen Božijom voljom, zato nam je Bosna i obaveza, jer biti musliman je naš prvi, najvažniji identitet, a zar ispunjenje onoga što nam se povjeri nije farz?! I najvažnije, Bosna je država. Država nije nešto što se uopće može voljeti. Država treba biti racionalna kategorija, jer su emocije i ljubav odlika plemenskih formi. Ukratko: pravila, zakoni, transparentnost, javne procedure, meritokratija, obrazovanje, zdrav razum – ustanovljava profesor Samedin Kadić. Iskazi ljubavi odnose se na onu kategoriju koja se voli, ali država, u svim njenim aspektima, se poštuje i uređuje. Možemo biti prvi u svijetu kad je u pitanju emotivna vezanost, a imati stotine hiljada onih koji napuštaju zemlju, ne toliko ni zbog ekonomskog stanja, koliko zbog nezadovoljstva i zasićenosti (ne)redom s kojim se moraju nositi. Baš kao što derviš, ako prigrli samo tesavvuf, a zanemari fikih, odlazi u propast, tako i domovina nema snagu i dostiže potpuni stepen apstrakcije bez kategorije državnosti. Domovina se voli, država praktikuje.

Glavni i odgovorni urednik, zajedno sa članovima redakcije, uvijek vam stoji na raspolaganju. Sve upite, sugestije ili kritike možete slati na naš mail urednikzemzem@medresasa.edu.ba.

Armin Arnautović

U konačnici, musliman kao pripadnik društva ne smije biti indiferentan prema strukturi vlasti u svojoj državi te poziciji svojih prava, naročito u heterogenim zajednicama kao što je Bosna i Hercegovina. On mora graditi društvo implementirajući načela i pravila ustanovljena islamskim normama, ali uz objektivan pristup i argumentovanu odbranu islamske političke i pravne misli razumljivu pripadnicima svih konfesija i ateistima. Dakle, od nas se zahtijeva na prvom mjestu dosljednost u prakticiranju i prihvatanju islama u cijelom njegovom opusu, ali i mudrost i postepenost u skladu sa mogućnostima u datom trenutku. Napominjem da naša vjera ne dozvoljava sukob između moralnih normi i socijalno-ekonomskih zahtjeva ljudskog života. Stoga se ne smijemo povoditi sekularističkim težnjama da se religija eliminiše iz sfere javnosti.

Vjera u opstanak Bosne i Hercegovine kao suverene države, mora biti utemeljena na realnim prilikama na koje itekako možemo uticati. Kad bi se svi stubovi koji je podupiru srušili, mi kao narod moramo biti dovoljan za njeno očuvanje. Razmišljanje i kopanje po historijskim zapisima o Bošnjacima i muslimanima na ovim prostorima, probudi u meni misao da smo mi zaista narod - gospodin. Ma koliko egoistično izgledalo, imam osjećaj da je to s pravom jer smo i iz muke ili blagostanja i iz poraza ili pobjeda uvijek izlazili časno. Neka tako i ostane.

MOŽETE PRATITI NAŠE VIJESTI
NA ŠKOLSKOJ STRANICI,
MEDRESASA.EDU.BA

MEDRESA FLASH

Sabrina Vehab, Nahla Bešlić

Merjem Mulalić osvojila drugo mjesto u disciplini šah na VI sportskim susretima učenica medresa i gimnazija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

Na VI sportskim susretima učenica medresa i gimnazija Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini koji su održani od 22. do 23. oktobra u Medresi Osman-ef. Redžović u Velikom Čajnom u Visokom u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaset, učenica četvrtog razreda Gazi Husrev-begove medrese Merjem Mulalić osvojila je drugo mjesto u disciplini ŠAH te na taj način dostojno predstavila našu školu. Čestitamo našim učenicama i profesoricama koje su ih pratile, Džaniti Buljugić i hfz. Lejli Fuluriji za dostojanstveno predstavljanje Medrese na Sportskim susretima a posebne čestitke pobjedničkoj ekipi i Nastavničkom vijeću Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku.

Reisul-ulema potpisao Ugovor za rekonstrukciju, adaptaciju i dogradnju zgrade ženskog odjeljenja Gazi Husrev-begove medrese

U četvrtak, 10. novembra 2022. godine, reisul-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein-ef. Kavazović u Gazi Husrev-begovoj biblioteci potpisao je Ugovor za izvođenje radova rekonstrukcije, adaptacije i dogradnje zgrade ženskog odjeljenja Gazi Husrev-begove medrese u ulici Hamdije Kreševljakovića u Sarajevu. Posebno sam radostan i zadovoljan da smo potpisali Ugovor za obnovu ženske medrese, koja od izgradnje novog paviljona do danas nije imala nikakvih važnijih intervencija. Mi ćemo je sada, ako Bog da, temeljito adaptirati za potrebe učenica Medrese – kazao je Reisul-ulema.

Izrazio je nadu da će projekat biti završen uskoro. *Islamska zajednica je osigurala jedan dio sredstava, obratili smo se našim ljudima da nam pomognu, te smo se obratili i svršenicima Medrese, da i oni uzmu učešće u ovom projektu. Osigurali smo dio sredstava, krenuli smo s radovima i nadamo se da ćemo osigurati i drugi dio sredstava, a na opće dobro naše djece, kako bi imali bolje uvjete rada i učenja u Medresi,* naglasio je reisul-ulema Kavazović.

U Medresi obilježen Međunarodni dan djeteta

U petak, **18. novembra 2022.** godine učenice IId, IIc, IVd i IVc odjeljenja (I, II, III i IV tim) obilježile su Međunarodni dan djeteta. Učenice su jedan školski čas preuzele ulogu profesora, te kroz svoje kreativne radove, edukativno predavanje/prezentacije i kviz obilježile ovaj važan datum, skrenuvši pažnju na neophodnost poštivanja prava svakog djeteta. Voditeljica aktivnosti je profesorica Selma Čerimagić.

Posjeta Hadži-hafizu Ismet-ef. Spahiću

U utorak, **22. novembra 2022.** godine rukovodstvo Gazi Husrev-begove medrese u sastavu direktora dr. hfz. Mensura Malkića i pomoćnika direktora za internat, mr. Dževada Pleha posjetilo je uvaženog Hadži-hafiza Ismeta Spahića, dugogodišnjeg profesora Kiračeta i Imameta u Medresi, jedno vrijeme V.D. direktora i predsjednika Školskog odbora u Medresi. Nakon toplog prijema i selama, te Hadži-hafizovog raspitivanja o porodici i zdravlju bližnjih, Direktor je uručio Hadži-hafizu svoju tek izašlu knjigu hutbi "Lijepa riječ" kojoj je Hadži-hafiz bio urednik. Između ostalog, Hadži-hafiz je vidno iskazao uzbuđenje i radost na vijest o adaptaciji i rekonstrukciji ženskog odjeljenja Gazi Husrev-begove medrese. Na kraju je Hadži-hafiz poželio puno zdravlja i uspjeha u radu sa učenicima i učenicama na putu njihovog najboljeg odgoja i obrazovanja. Molimo Allaha, dž.š., da našeg Hadži-hafiza nagradi za hizmet koji je činio Medresi.

Svečana akademija u povodu Dana državnosti Bosne i Hercegovine

U srijedu, **23. novembra 2022.** godine u prepunom amfiteatru Gazi Husrev-begove medrese, održana je svečana akademija u povodu obilježavanja Dana državnosti Bosne i Hercegovine. I ove godine, kao i prethodnih, Medresa je pripremila poseban program u povodu obilježavanja Dana državnosti naše domovine Bosne i Hercegovine. Riječi dobrodošlice na Svečanu akademiju uputila je moderatorica programa, Amila Ibrica, naglasivši da 25. novembar svake godine biva prilikom da se prisjetimo svega što domovina jeste, svega što nam je dala, da spoznamo šta mi možemo dati njoj. Pod njezinim su ledinama naši preci, na njezinim stazama naši potomci. Svakom je putu mjesto vraćanja, svakom sjećanju mjesto konačenja. Drugih ima, dražih nigdje. Čast je i obaveza nositi amanet državnosti ove zemlje, državnosti uspostavljene mnogo, mnogo prije nego što nam se danas želi predstaviti. O značaju 25. novembra – Dana državnosti Bosne i Hercegovine govorio je prof. dr. Enes Durmišević, redovni profesor Historije države i prava Bosne i Hercegovine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Počela rekonstrukcija zgrade ženskog odjeljenja Gazi Husrev-begove medrese

U srijedu, **30.11.2022.** godine Gazi Husrev-begova medresa ozvaničila je početak radova na rekonstrukciji, dogradnji i adaptaciji objekata ženskog odjeljenja Medrese. Radovi su ozvaničeni žrtvovanjem kurbana u dvorištu ženskog odjeljenja Medrese. Ovo je historijski momenat za Islamsku zajednicu, a posebno za Medresu. Želim da podsjetim da se u ovoj zgradi u proteklom stoljeću odvijala nastava za učenike, a potom i za učenice Gazi Husrev-begove medrese. Prije pedesetak godina tadašnji čelnici Islamske zajednice i Medrese s ovog mjesta su započeli veliku hairli akciju rekonstrukcije i dogradnje zgrade muškog odjeljenja Medrese, prekoputa Gazi Husrev-begove džamije. I tada su nas pomogli dobri ljudi - Bošnjaci muslimani, naši preci. Oni su gradili

za nas. Danas mi gradimo za naredne generacije. Hvala Allahu, dž.š., pa je taj zadatak dodijelio našoj generaciji, da bismo se i mi upisali među dobre ljude i vakife - među one koji pomažu na Božijem putu one koji stječu korisno znanje - kazao je direktor Malkić.

Direktor Medrese primio dr. Bakira Serdarevića

U četvrtak, **01. decembra 2022.** godine, u srdačnom razgovoru uz kahvu, direktor Medrese dr. hfz. Mensur Malkić zahvalio se doktoru Bakiru Serdareviću na dugogodišnjoj saradnji u liječenju i zaštiti zdravlja učenika Medrese kroz školsku ambulantu. Naime, doktor Bakir Serdarević, specijalista internističke medicine i nekadašnji ljekar u Domu zdravlja Stari Grad 31 godinu brinuo je o zdravlju naših učenika na način da je svako jutro od 7 sati do početka nastave pregledao bolesne učenike i pružao im zdravstvene usluge. Nerijetko je na poziv odgovornih u Medresi dolazio i više puta na dan. Iako već u poodmaklim godinama, doktor Bakir je u dobroj formi i sigurno bi još dugo obavljao ovu funkciju da se učenici nisu preselili u novi internat na Mojmilu zbog rekonstrukcije, dogradnje i adaptacije ženskog internata Gazi Husrev-begove medrese. Nažalost, dr. Serdarević zbog velike udaljenosti novog internata od Bašćaršije nije mogao prihvatiti angažman na novoj adresi. Uz dove za dobro zdravlje i dug život, Direktor Medrese u čijem prisustvu je bio i pomoćnik direktora za internat mr. Dževad Pleh zahvalio se i ispratio uvaženog gosta dr. Bakira Serdarevića.

Uspjesi Gazi Husrev-begove medrese na takmičenjima iz jezičkog područja za učenike medresa IZ u BiH

Mjesec novembar ostat će posebno upamćen po lijepom. Ovih dana vazduh u Medresi miriše drugačije, na uspjeh, sreću i ponos. Sebeb takvom ambijentu su naši učenici i učenice, naročito oni sa izraženim lingvističkim afinitetima. Čestitamo našim takmičarima na uspjesima i svim učesnicima na postignutim rezultatima. Krenuti ćemo hronološki:

Treće mjesto na takmičenju iz Engleskog jezika

Uponedjeljak, 7. novembra 2022. godine u Karadžev-begovoj medresi u Mostaru održano je takmičenje iz Engleskog jezika učenika medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta. Gazi Husrev-begovu medresu predstavljali su učenici četvrtog razreda: Ahmed Abdullah, Amina Kruščica, Aiša Ajkunić i Kalila Đulabić pod mentorstvom Merime Erkočević, profesorice Engleskog jezika. U ekipnom plasmanu naši učenici zauzeli su treće mjesto. Zahvaljujemo se Upravi za obrazovanje i nauku Rijaseta Islamske zajednice za organizaciju takmičenja i Karadžev-begovoj medresi na gostoprimstvu. Čestitamo našim takmičarima na uspjehu i svim učesnicima na postignutim rezultatima.

Osvojeno drugo mjesto na takmičenju iz Bosanskog jezika

Uponedjeljak, 14. novembra 2022. godine, u zgradi Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini održano je takmičenje iz Bosanskog jezika učenika medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta. Domaćin takmičenja bila je Gazi Husrev-begova medresa u Sarajevu. Gazi Husrev-begovu medresu predstavljali su učenici četvrtog razreda: Amina Kusur, Fatima Hadžić, Amina Salkić i Hamza Borovina pod

mentorstvom Maide Čerimović, profesorice Bosanskog jezika. Naša medresa ekipno je osvojila drugo mjesto a u pojedinačnom plasmanu naše učenice Fatima Hadžić i Amina Salkić podijelile su treće mjesto.

Gazi Husrev-begova medresa pobjednik takmičenja iz Arapskog jezika

Uponedjeljak, 21. novembra 2022. godine, u medresi Osman ef. Redžović u Velikom Čajnom, održano je takmičenje iz Arapskog jezika učenika medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, u organizaciji Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta. Gazi Husrev-begovu medresu predstavljali su učenici četvrtog razreda: Mirzet Kapo, Zerisa Pleh, Lamija Goralija i Jusuf Bukva pod mentorstvom Senaide Gerin, profesorice Arapskog jezika. U ekipnom plasmanu naši učenici zauzeli su prvo mjesto, dok je u pojedinačnom poretku Lamija Goralija osvojila prvo a Mirzet Kapo treće mjesto. Zahvaljujemo se Upravi za obrazovanje i nauku Rijaseta Islamske zajednice za organizaciju takmičenja i domaćinu Medresi Osman ef. Redžović u Velikom Čajnom na gostoprimstvu.

Dan djeteta

Svijet se 20. novembra prije 32 godine ujedinio u želji da zajedno stvara svijet kakav zaslužuju djeca, svijet u kojem će svako dijete imati priliku rasti, razvijati svoje sposobnosti i imati siguran dom. U te svrhe donesen je poseban ugovor nazvan „Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta“.

Iako postoji zakon o pravima djeteta, taj isti zakon se krši u svim zemljama svijeta a najviše zbog toga pate sama djeca. Svako dijete počinje svoj život u različitom okruženju. To okruženje nazivamo socijalni kontekst, a ono obuhvata personalne i kulturne uticaje zajednice u kojoj dijete živi i razvija se. Iz okruženja u kojem se dijete rodi ono kreće u život koji je pod uticajem određene kulture, društvenog sloja, etničke ili geografske pripadnosti. Ne odrastaju i ne odgajaju se djeca isto na Bliskom istoku i djeca u zapadnoevropskim zemljama. Sam odgoj snažno oblikuje dječiji život. Različiti stilovi odgojne prakse, obrazovni sistemi, prisustvo rata ili mira, razvijena ili nerazvijena ekonomija su primjenljivi socijalni uslovi i stanja koja također oblikuju živote djece širom svijeta. Historija nam otkriva da u zemljama gdje se vodio ili još uvijek vodi rat, djeca zbog takvih okolnosti trpe surovost i zapostavljanje. Tada kao da ne vrijedi općeprihvaćeno vjerovanje da su djeca radost i budućnost ovog svijeta. Dijete je po svojoj prirodi društveno biće i samim tim predodređeno da se od rođenja ponaša na način koji promovira uspostavljanje veza i kontakata sa osobama koje ga okružuju. Uloga osobe koja se brine o djetetu praktički je nezamjenljiva. Ta osoba mora biti spremna na sve signale koji izražavaju potrebu djeteta za ljubavlju, prihvatanjem i sigurnosti koju ono traži. Djeca traže mnogo topline, ljubavi a sreću stvore često sami jer ona su za to prirodno nadarena.

Nažalost, nisu sva djeca svijeta sretna. Mnogima od njih su uskraćena prava na slobodu, na igru, na školovanje, pravo na zdravstveno osiguranje, na stanovanje... Sve su to društveni problemi koji utiču na razvoj djeteta. Sva djeca na svijetu zaslužuju jednaka prava, kao i brigu i zaštitu. Djeca su naša budućnost i njihova prava nemaju rok trajanja. Ona svoja prava stječu samim rođenjem i niko im ih ne može oduzeti. Djecu moramo obrazovati tako da znaju koja su njihova prava i da prepoznaju kršenje istih. Dužni su pomoći stariji naraštaji, institucije i druge organizacije. Želim doprinijeti tome da se dječija prava bolje čuju, da ih bolje promoviramo jer sretan ćeš biti, svijete, ako usrećiš dijete. A narodna izreka da na mladima svijet ostaje neka nam bude motiv da djeci pružimo sve kako bi imala lijepo djetinjstvo i sigurnu budućnost.

Zejneb Topoljak

Pogledali smo...

Dokumentarni film o hafizu Ibrahimu Trebinjcu

U srijedu, **16. novembra 2022.** godine, učenici izborne nastave Kiraet - Fikh su zajedno sa profesorom hfz. Mensudom Đulovićem prisustvovali premijeri dokumentarnog filma o hafizu Ibrahimu Trebinjcu: 110 godina od rođenja i 40 godina od smrti.

Prisustvovati premijeri dokumentarnog filma o jednom tako inspirativnom alimu sa naših prostora bilo je od izuzetne važnosti za učenike. Sagledati životni tok i uspjehe hafiza Trebinjca zasigurno ostavlja dojam na svakoga.

Hafiz Trebinjac rođen je u Sarajevu 14. oktobra 1912. godine. Njegova porodica vodi porijeklo iz sela Grančarevo, općina Trebinje. U rodnom mjestu počeo je i završio svoje obrazovanje.

Kao učenik medrese, mnogo je volio i učio Kur'an, pa je tako do svoje 21. godine završio hifz, a potom je završio i sedam kiraeta. Time je stekao titulu najmlađeg kurra hafiza. Nakon završetka medrese, odlazi na studije na Al Azhar u Kairo. Nakon dvije godine se vraća i dobija mjesto kao imam u Sarajevu. Kada je osnovana Viša islamska šerijatsko-teološka škola, upisuje se i on. Diplomirao je u prvoj generaciji ove najviše školske ustanove 1939. godine, kao student generacije. Uskoro, poslije završene škole, postaje imam Timurhan džamije i vjeroučitelj Druge osnovne škole u Sarajevu, Druge muške gimnazije, te profesor u ženskoj Gazi Husrev-begovoj medresi. U nekoliko navrata predavao je do 1946. godine honorarno i u muškoj medresi. U ramazanu 1946. godine, pritvorile su ga komunističke vlasti i osuđen je na dvije godine zatvora. Nakon izlaska iz zatvora, zbog gubitka građanskih prava, nije mogao nigdje naći posla, pa ni u Islamskoj zajednici. Prvi angažman dobio je u jednoj bravarsko-linarskoj radnji kao računovođa, a radio je i kao komercijalista u preduzeću Bralim. Kada je popustila komunistička stega, postavljen za profesora u Gazi Husrev-begovoj medresi 1966. godine, gdje ostaje do odlaska u penziju 1977. godine. Dva puta je vršio dužnost direktora Gazi Husrev-begove medrese.

Kada je otvoren Islamski teološki fakultet, kurra hafiz Ibrahim ef. Trebinjac na njemu je postavljen za profesora, gdje ostaje do iznenadne smrti. Predavao je dva predmeta: kiraet i hadis. Hafiz Trebinjac je bio poznat i kao vaiz. Vazovi su mu bili aktuelni, sažeti i redovito potkrijepljeni kur'anskim ajetima i hadisima.

Njegovi učenici i oni koji su ga poznavali kazuju kako nije bilo osobe u to vrijeme koja je bila vezana za Kur'an koliko je bio hafiz Trebinjac. Nema situacije u kojoj mu Kur'an i njegovi ajeti nisu bili na pameti i nema stanja u kojem ga nije učio, neumorno, kako kažu.

Film Balada, Aida Begić

Sloboda je svijest o skladu nesklada nesavršenih ljudi

'Balada' je važan umjetnički, rediteljski iskorak i jedna vrsta oslobađanja, a njime sam otvorila novo poglavlje u svojoj filmskoj poetici, kaže rediteljica Aida Begić.

„Mery Sue“ - termin koji se upotrebljava u fikciji naziv je za idealizirane ženske likove bez ijedne mane, obično prelijepi i zanosne žene u čije harmonično mentalno stanje svaki eventualan problem zadaje isključivo okruženje i uticaj sredine. Iako glavni lik novog filma Balada bh. rediteljice Aide Begić također nosi ime Meri, njeni problemi mnogo su dublji, proizlaze iz vlastitog duševnog nezadovoljstva i disbalansa. Aidina Meri nije heroina, lik u kojem pronalazimo inspiraciju ili motivaciju. Ona je utješna za sve nas i pruža nam priliku da se identifikiramo i prepoznamo sve one Meri koje nosimo i imamo u sebi.

Kada bi vas sada neko upitao „Šta je sloboda?“ koji bi vaš odgovor bio?

Upravo je ovo temeljno pitanje koje se prožima kroz ovo umjetničko djelo. Glavna uloga, Meri, zatečena i zbunjena ovim pitanjem, razmišlja i pruža nam uvid u naizgled nepovezane fragmente svoje teške i mračne sudbine. Tridesetogodišnja Meri, majka sedmogodišnje djevojčice, tek je izašla iz

destruktivne romantične veze i pokušava pronaći smisao i mir, pokušava odgovoriti na pitanje šta je to za nju sloboda. Tragajući za vlastitim odgovorom na ovo naizgled jednostavno pitanje i mi zajedno sa Meri tražimo fragmente čovječnosti koje ćemo spojiti u mozaik vlastite percepcije o slobodi.

Novi film Aide Begić, premijerno prikazan na SFF-u ove godine, zaista je osvježanje za našu malu, ali kvalitetnu kinematografiju. Ovaj film je iskorak iz konvencionalnih normi kojima se obično kreće sedma umjetnost u Bosni i Hercegovini. Tražeći vlastitu slobodu, gledajući ovaj film otvaramo sebi mnoga pitanja, plaćemo od smijeha, ali i od tuge, uživamo u svakoj replici i u svakoj ulozi doživljavajući jednu potpunu umjetničku katarzu. Balada je zaista eksperimentalan umjetnički film kojeg vrijedi pogledati i predati se emocijama i pitanjima koje u nama neupitno budi.

Šejma Bešlić

ONE RUŠE PREDRASUDE SPORT

Sport je jedan od načina
Zvuci himne i boje zastave
sportskim smotrama,
pa i svjetskim, prisutni su i
Husrev-begove medrese.
različitim sportovima,
priču o učenicama naše
koje ruše predrasude.
nose hidžab i one su
vještinama - karateu,
i na polju tenisa, košarke,

promoviranja države.
naše domovine na velikim
balkanskim, evropskim
zahvaljujući učenicima Gazi
Mnogo ih je koji se bave
ali mi ćemo ispričati
škole, posebno onima
One su djevojke, one
prvakinje u borilačkim
judo, kickboxu. Ima ih
atletike... Upoznajmo ih!

Asija Šiljak učenica je trećeg razreda, karateom se bavi već dugi niz godina. Kiteći svoju seharu uspomena i mnogobrojnim medaljama još jače korača ka zadanom cilju svjetskih prvenstava. Karate je sport koji utječe na oblikovanje karaktera i jačanje konekcije um - tijelo, omogućava lakšu adaptaciju u svim sferama života. Između ostalog, za Asiju bavljene karateom predstavlja odmor i savjetuje da svi trebamo naći sebi tren predaha. Fascinantno nam je kako naše učenice svojim uspjesima pronose i vjeru kojom se ponose. Asiji mahrama, kako nam kaže, ne predstavlja nikakav problem te samo nošenje mahrame je njoj još veći štiti i nada u ono što je dobro kada i sama poklekne. Karate jača njeno samopouzdanje, gradi je kao ličnost, upoznaje sa različitim životnim situacijama i sve to uz djevojke, kolegice koje su joj potpora. Našoj Asiji želimo još mnogo uspjeha s dovom Uzvišenom da nam je čuva na putu ostvarenja njenih snova.

Amina Kahrmanović je također učenica trećeg razreda. Kickbox za Aminu predstavlja mnogo više od održavanja kondicije i zdravlja. Djevojka s hidžabom, u sve to uklopila se bez problema i zajedno s trenericom i ostatkom ekipe izgradila čvršći karakter, zdravije navike i odnose s ljudima u poljima koja su joj do tada bila nepoznata. "U svakom treningu dobijem 60 min da dam 110% sebe, kako moja trenerica voli da kaže, da bih ojačala, kako psihički tako, naravno i fizički", rečenica je kojom je dokazala koliko ljubavi ulaže u ono što je čini sretnom i potpunom individuum. Kickbox je sport, kako nam Amina kaže, koji proširuje vidike, a ona sama želi biti jedna od onih koja će ostvariti svoje ciljeve na tom putu.

Nahla Alagić je učenica drugog razreda Gazi Husrev-begove medrese i mlada je nada na polju tenisa u našoj zemlji. Njeni počeci bili su 2016. godine u njenom rodnom gradu Bugojnu, popraćeni raznim osudama, jer su mnogi smatrali da tenis nije za nju. Nahla nije posustajala. Svojim radom i zalaganjem 2019. godine ostvarila je uspjeh 15. teniserke Bosne i Hercegovine. Iako njeni treninzi u periodu najbolje forme traju i do četiri sata dnevno, za nju tenis predstavlja jedan vid relaksacije i kako kaže, dok trenira, psihički se odmara. Ove godine u martu mjesecu pohađala je kurs pod nazivom „Play tennis“ gdje je ostvarila certifikat i zapažene rezultate. Tenis voli jer je igra pojedinca i krajnji rezultat zavisi od njene spreme, rada i uloženog napora. Nahlu njeno ime odlično opisuje, ona je čist primjer da je organizacija ključ uspjeha. Pored tenisa koji zahtijeva mnogo vremena i odricanja, odlična je učenica, pohađa razne vannastavne aktivnosti i kurseve, također je i član redakcije našeg školskog lista. Nahla, želimo ti još mnogo uspjeha, znaj, lopta je okrugla, a igra duga, tvoj trud će se uvijek isplatiti!

Dugogodišnja reprezentativka BiH, **Mubina Rešidbegović** učenica je trećeg razreda. Svojim uspjehom i zlatnim, zveketavim ponosima na širokim trakama okačenim oko vrata, do sada je medresu učinila ponosnom mnogo puta. Svoju karijeru započela je u karate klubu "Gračanica", a trenutno radi kao trenerica u karate klubu "Mawashi" Sarajevo. Nedavno se hodnicima medrese začuo glas o novom uspjehu naše Mubine. Naime, osvojila je zlatnu medalju na kvalifikacijama za svjetsko prvenstvo u karateu. Pripreme i sami treninzi su zahtjevni, ali naša lavica se sjajno snalazi. Uz silni umor i obaveze nalazi vrijeme za smijeh i radoznalost. Kako nam je istakla, neugodnog iskustva sa hidžabom nije doživjela, a broj djevojaka sa hidžabom u našoj reprezentaciji postepeno raste. Draga naša Mubina, sretno i hairli, Venecija čeka na tebe!

Merjem Mulalić, ovogodišnja je maturantica naše škole. Judo trenira 12 godina, članica je reprezentacije BiH, višestruka državna i federalna prvakinja. Njezina sportska karijera bogata je medaljama i međunarodnim takmičenjima od kojih posebno ističe one balkanske i nastup na evropskom prvenstvu. Za pripremu takmičenja ima dva treninga dnevno i nije jednostavno uskladiti sportske sa školskim obavezama, ali dobrom organizacijom i motivacijom, to joj polazi za rukom. U budućnosti je očekuje još jedno državno prvenstvo koje će vjerovatno biti i posljednje, jer je hidžab zabranjen na međunarodnim takmičenjima u judu, ali ona odlično reda svoje prioritete i smatra da je to zasigurno dobro za nju iz određenih razloga. Merjem se ne planira zaustaviti na putu sporta. Nakon takmičarske karijere planira upisati dodatnu edukaciju za trenera ili sudiju. Ove godine istrčala je i polumaraton, koji smatra nevjerovatnim iskustvom. Bio je to veliki podvig kojim je ispunila još jedan od svojih ciljeva.

"Sve što možete zamisliti, zaista možete i ostvariti. Sami upravljate svojim životom i sami ste odgovorni za njega, Allah nas ne opterećuje preko naših mogućnosti, a obećava nam Njegovu pomoć u dijelu sure Er-Rum: 'A dužnost Nam je bila vjernike pomoći'. Na nama je da se trudimo a rezultat prepustimo Svevišnjem"

poručila je Merjem našim čitaocima. Mi joj želimo mnogo uspjeha u nastavku njene, već pozlaćene, karijere!

Amina Bejtić, Adna Šupuk

Muhamed Selimović položio hifz

U nedjelju, **20. novembra 2022.** godine, pred Komisijom za hifz Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, posljednje ajete Kur'ana Časnog napamet je proučio Muhamed Selimović, i tako postao deseti čuvar Kur'ana iz plejade hafiza 472. generacije maturanata Gazi Husrev-begove medrese.

Hifz je polagao u Gazi Husrev-begovom mektebu od 7. do 20. novembra 2022. godine, pred komisijom u sastavu: hafiz doc. dr. Mensur Malkić, hafiz Haso Popara, hafiz mr. Salih Halilović, hafiz mr. Sadrudin Išerić i hafiz mr. Hamza Lavić.

Hafiz Muhamed, sin Elharuna i Anele Selimović, rođen je 20. marta 2003. godine u Konjicu. Kao učenik generacije završio je Osnovnu školu „Čelebići“ u Čelebićima kod Konjica 2018. godine, a Gazi Husrev-begovu medresu 2022. godine. Student je prve godine Elektrotehnike i Elektronike. Član je Mreže mladih MIZ Konjic. Njegov muallim u mektebu bio je Salih ef. Jusufović, a muhafizi: hafiz Ruhid Nezir i hafiz mr. Salih Halilović. Hafiz Muhamed je počeo učiti hifz 2016. godine, a završio 2022. godine.

Čestitamo hafizu Muhamedu, porodici, muhafizima i Gazi Husrev-begovoj medresi.

Tim povodom zamolili smo našeg hfz. Muhameda da nam prenese dio svoga iskustva sa puta hifza:

“Hvala, Tebi Gospodaru, Utočištu nas nejakih, na daru vječne ljepote - Kur'anu. Da daje svakom hafizu osjećaj vječne ljepote, uvjerio sam se, sjedeći sam u sobi i pripremajući džuzeve za ispit pred komisijom.”

Međutim, nije to došlo odjednom. Morao je Muhamed proći trenutaka kad je zavaravao sebe, nakon dugog neodlaska kod svog muhaffiza, da mu je svejedno, ima on još lijepih stvari u životu, ”Pa nije ni hifz obaveza”, znao je govoriti sebi, a navečer dugo ne zaspati jer ga je bilo stid svog slabog druženja s Kur'anom.

“Ako mene pitate, iz tih kriza se i ne može izaći osim uz slijedenje jednog pravila, pravila kojeg uspješni ljudi slijede, pravila navike. Zna On kakvi smo mi, zna da svakog od nas uhvati neka euforija kada se počnemo baviti nečim, pa nam to dosadi za par dana, zato nas je i podučio da Mu je najdraže djelo ono koje se čini redovno, makar bilo i malo. Nije teško odvojiti svaki dan 20 minuta za učenje Kur'ana napamet, nije teško svakog mjeseca dodavati po 5-10 minuta na to, i kad tako neprimjetno naučiš i posljednju stranicu Kur'ana, shvatiš da nije teško ni hafiz postati. Krenuvši tim putem uvjerio sam se u još jednu stvar, a to je da svako ko želi izaći iz besmislene svakodnevnice, poroka, tuge i brige, a ne zna kako, neka krene s hifzom. Kada naučiš jedan dio, tvoj elan ti sam daje rješenje kako ćeš provesti vrijeme, a ne otići na tu petu kahvu, pa tako izgubiti želju za tim porokom i živjeti u sadašnjosti. Na kraju tog puta, tačnije 20. novembra 2022, doživio sam neopisiv osjećaj učenja posljednjih sura Kur'ana, a prvih iz mektepskih dana, koje zatvoriše krug tog mog velikog poduhvata. Zasluge za ovaj uspjeh pripadaju Njemu, mojim muhaffizima, razredniku i profesorima u Medresi, te mojoj porodici i ahababima koji su bili od velikog značaja na tom putu.”

Halima Išerić

Muhamed Vehab položio hifz

Pred Komisijom za hifz Rijaseta Islamske zajednice (IZ) u Bosni i Hercegovini, **02. decembra 2022.** posljednje ajete Kur'ana Časnog napamet je proučio Muhamed Vehab i tako stekao časnu titulu hafiza Kur'ana. Završio je Gazi Husrev-begovu medresu 2021. godine u 471. generaciji maturanata Gazi Husrev-begove medrese.

Hafiz Muhamed Vehab rođen je 7. maja 2002. godine u Zenici. Osnovnu školu “Omer Mušić” u Brežanima završava 2017. godine kao odličan učenik, nakon čega upisuje Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu. Medresu završava 2021. godine kao učenik generacije. Hafiz Muhamed je trenutno student druge godine Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu, smjer teologija.

Tokom školovanja u medresi aktivno počinje s učenjem hifza. Učestvovao je na brojnim takmičenjima iz hifza i tilaveta Kur'ana Časnoga, u našoj državi, ali i šire. Hifz je polagao u periodu od 17. novembra do 1. decembra učeći dva džuzua pred Komisijom za hifz Rijaseta IZ-e u BiH u sastavu: hfz. Ismet-ef. Spahić, hfz. dr. Elmir-ef. Mašić, hfz. Mensud-ef. Đulović, hfz. Omer-ef. Zulić i hfz. Nedžad-ef. Čeman.

“Teško je opisati ove trenutke. Mogu kazati da je put bio dug i težak. Posebno se želim zahvaliti mom muhaffizu, koji je išao sa mnom zajedno kroz ovaj put, koji je odvajao svoje vrijeme, kako bih ja danas bio ovdje gdje jesam. Hvala i svima koji su me podržavali, od porodice, do Islamske zajednice. Plodovi hifza se osjete već na dunjaluku, a zasigurno da je nagrada na budućem svijetu nama nepojmljiva” – kazao je hafiz Muhamed Vehab nakon polaganja. Muhaffizu Đuloviću je Muhamed bio 11. kandidat i za njega je imao samo riječi hvale.

“Muhamed je hifz ugradio u svoje ponašanje, izuzetnog je edeba i molim Allaha da ustraje, da se trudi da dosegne ono što su kazali za Poslanika, da je njegov život bio Kur'an. Učenje hifza i privođenje kraju tog puta s kandidatom je velika stvar, kako za mene kao muhaffiza, tako i za kandidata, ali i porodicu i širu zajednicu. Hifz Kur'ana je tradicija koju moramo njegovati, čuvati, unapređivati dalje” – poručio je, između ostalog, hafiz Đulović.

Čestitamo hafizu Muhamedu, porodici, muhaffizu i Gazi Husrev-begovoj medresi.

Sumejja Vehab

Hutba – Buđenje ambicija kod vjernika

Jusuf Bukva

Foto: Sabrina Vehab

Sva hvala i zahvala pripadaju Uzvišenom Allahu, dž.š. Neka je salavat i selam na Božijeg miljenika, posljednjeg poslanika, Muhammeda, a.s., njegovu časnu porodicu - ehli bejt, uzorite ashabe i sve muslimane do Sudnjega dana. Draga braćo,

Uzvišeni Allah u Plemenitom Kur'anu u 10. ajetu sure El-Hudžurat kaže: „Vjernici su braća.“

Također, Gospodar u 103. ajetu sure Alu-Imran kaže:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Svi se čvrsto držite za Allahovo uže i ne razjedinjujte se! I sjetite se blagodati Allahove prema vama, kada ste bili neprijatelji, pa je On sakupio srca vaša i postali ste, Njegovom milošću, braća! I bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On od nje spasio! Tako vam Allah objašnjava znamenja Svoja da biste na Pravome putu bili.”

Islam želi od muslimana da budu obilježeni među ljudima, izdvojeni svojom odjećom, svojim izgledom, svojim ponašanjem i postupcima, tako da budu jedan savršen primjer koji će ih učiniti dostojnim nošenja najuzvišenije poslanice ljudima. Obaveza svakog muslimana kao pojedinca jeste da iz dana u dan bude bolji, pravedniji, vredniji, učeniji a samim time i korisniji član svome društvu. Allah je doista odlikovao učenjaka nad pobožnjakom, kao i jakog vjernika nad slabim (a u obojici je dobro), poruka je iz hadisa Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Velike promjene u društvu su donosili hrabri, moralni i ustrajni pojedinci. Muslimani današnjice uglavnom ostaju u svojoj zoni komfora i odgovorne funkcije u društvu prepuštaju drugima, što zbog pogrešnog razumijevanja vjere, što zbog nedostatka ambicije. Mladi musliman treba da probudi ambicije kod sebe, zainteresuje se za dešavanja u društvu i probleme sa kojima se susreće. Vjernik treba da proaktivno djeluje u svojoj zajednici na rješavanju problema, donošenju rješenja, novih ideja, a nikako da pasivno posmatra stanje u društvu.

Da bismo mi, kao zajednica muslimana, mogli doprinijeti unapređenju društva u svim poljima, treba da, pored vjerskih, izučavamo i prirodne, društvene i sve druge nauke.

Foto: Lejla Hamidić

Navest ćemo neke od Kur'anskih ajeta koji govore o vrijednosti traženja nauke i položaju učenjaka: Allah Uzvišeni, pojašnjavajući vrijednost učenjaka te njihov položaj i ugled, kaže:

”Reci: Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju? Samo oni koji pameti imaju pouku primaju!”
(Ez-Zumer, 9).

Na drugom mjestu u Kur'anu se kaže:

” I Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. A Allah zna ono što radite” (El-Mudžadele, 11).

Doista je Allah čovjeka učinio halifom na Zemlji, ukazao mu čast, koja sa sobom nosi veliku odgovornost. Dakle, mladi vjernik musliman treba da zauzima i obnaša bitne i odgovorne funkcije u društvu. Zar svim ljudima na zemlji, ma koje vjere bili, nije u cilju da im na odgovornim funkcijama bude čestit, moralan, pravedan i stručan čovjek koji će svoj posao raditi u ime Allaha, najbolje što može i tako im pružiti lagodan život na dunjaluku? Zar Poslanik, a.s., nije napisao Medinsku povelju koja predstavlja prvi pisani dokument o Ljudskim pravima u svijetu?

Navest ću primjer naučnika muslimana koji je svjetski poznat zbog svojih dostignuća u nauci.

Perzijski naučnik Ibn Sina napisao je Kanon medicine, koji predstavlja organizirani sažetak svog medicinskog znanja tadašnjeg vremena. Napisan je na arapskom jeziku, ali je kasnije preveden na brojne druge jezike. Ovo djelo smatra se jednom od najvažnijih knjiga u povijesti medicine.

Načela koja je opisao Kanon još i danas predstavljaju dio obaveznog gradiva na časovima povijesti medicine na uglednim svjetskim univerzitetima. Također, muslimani su kroz povijest bili poznati astronomi, fizičari, matematičari, filozofi...Na koncu, ovu hutbu završit ću odlomkom iz posljednjeg ajeta sure El-Bekare gdje Uzvišeni Allah kaže:

”لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا“

“Allah nijednu osobu ne opterećuje preko mogućnosti njene.”

Dakle, kakvu god funkciju obavljali u životu, nastojmo biti predani tome poslu tako što ćemo biti pravedni i vrijedno izvršavati obaveze koje su nam povjerene. Ako svaki vjernik dadne svoj maksimum, Allah će sigurno pomoći stanje tog društva i učiniti im život lagodnim i prijatnim.

Molim Gospodara svjetova da nas učvrsti na putu Istine i pomogne na putu stjecanja znanja!

KO NAS POZIVA NA NAMAZ?

Ahmed Bešlić

Mujezin je živi glas koji poziva na živu interakciju s Bogom. Božiji poslanik u brojnim hadisima naglašava značaj i stepen mujezina na budućem svijetu i o tome često volim misliti obavljajući taj časni poziv.

Ebu Hurejre prenosi da je Allahov poslanik, s.a.w.s., rekao: „Kada bi ljudi znali kolika je vrijednost ezana i prvog safa, oni bi – kada na drugi način osim bacanjem kocke ne bi mogli odrediti ko će učiti ezan ili klanjati u prvom safu – tako i uradili.“

Mujezin ezanom usmjerava ljude, skreće im pažnju na vrijeme namaza. On uspostavlja i unosi mir i blagost u srca vjernika. Njega isto tako, pored lijepog mekama (glasa) i morala, trebaju krasiti odgovornost i tačnost u obavljanju posla. Svako novo mujezinjenje nosi sa sobom neku posebnost i neko novo iskustvo, jer je svako učenje novo učenje, a ne ponavljanje istog.

Mujezin, po mom doživljaju, svojim pozivanjem na namaz, predstavlja maticu, a vjernici su pčele koje svojim odzivom ubiru slast tog poziva.

U našoj bošnjačkoj tradiciji mujezin uživa veliki ugled. On je prepoznatljiv i poštovan kako među džematlijama tako i među pripadnicima drugih religija. Posebno bih istakao važnost pozivanja na namaz u mjestima gdje većinsko stanovništvo nije muslimansko i gdje ljudi imaju razne stereotipe o drugačijim od njih. Kao primjer, navest ću Njemačku. Donedavno, bilo je nezamislivo da će ezan odjekivati ulicama njemačkih gradova, ali sada je to stvarnost i sve je više džamija koje dobijaju dozvolu lokalnih vlasti da mogu učiti ezan putem razglasa. Danas čujemo uživo učenje ezana iz 70 do 80 džamija u Njemačkoj.

Njemačka je dom za više od pet miliona muslimana, što je najveća vjerska manjinska grupa u ovoj državi, te zasigurno zaslužuju slušati ezan i odazivati se na njega.

To je znak poštovanja i boljeg suživota. Muslimani mogu, bez ikakve polemike, pokazati da dijele suštinu vrijednosti na kojima je utemeljena Evropa i da je njihova religijska tradicija, također, doprinijela pojavi i promociji ovih vrijednosti.

I u takvim mjestima, u kojima vjernici borave daleko od svoje domovine, džamija može zamijeniti muslimanu sve što mu nedostaje, a džamiju i džemat ne može zamijeniti ništa.

Stoga mi je zadovoljstvo i čast da i ja imam priliku, u takvom jednom džematu, u Roseinhemu u Njemačkoj, ljudima upućivati najljepši poziv.

Uzvišeni Allah kaže: "A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: 'Ja sam doista musliman!'" (El-Fussilet, 33.)

Foto: Ajša Husić

Predstavljamo knjigu "Lijepa riječ" autora hafiza dr. Mensur-ef. Malkića

Knjiga "Lijepa riječ" autora hfz. dr. Mensur-ef. Malkića promovisana je 06. 12. 2022. godine u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. Knjiga sadrži pedeset i dvije izabrane hutbe, koje je hafiz Malkić kao hatib, s minbera Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu, održao vjernicima u razdoblju od 2006. do 2022. godine.

- Sama knjiga nosi naslov "Lijepa riječ". To je prva hutba koju sam održao kada sam postao hatib Gazi Husrev-begove džamije. Nekako je ta prva hutba, ta lijepa riječ, odredila moje hutbe i sadržaj ove knjige - izjavio je ovom prilikom hafiz Malkić.

Hfz. dr. Malkić zahvalio je svima koji su ga podržali na ovom putu.

- Osjećam dužnost da zahvalim mom prethodniku Ismet-ef. Spahiću, koji je napisao lijep predgovor. Također, iskazujem zahvalu reisul-ulemi Husein-ef. Kavazoviću, kao i prof. dr. Dževadu Hodžiću, direktoru Uprave za nauku i obrazovanje Rijasetu, koji su svojim recenzijama ukrasili i zapečatili ovu knjigu. Koristim priliku i da se zahvalim direktoru El-Kalema Mesudu Smajiću, kao i urednici Aidi Mujezin-Čolo. Zahvaljujem i Benarisu Šehiću, Tariku Jesenkoviću, Mirnesu Kovaču i Elvedinu Subašiću, koji su mi ustupili fotografije sa određenih svečanosti u džamiji. Zahvaljujem i muteveliji Gazi Husrev-begovog vakufa Mustafi Vatrenjaku, kao i uposlenicima Vakufa. Nadasve, posebno se zahvaljujem svojoj porodici - kazao je hafiz Malkić.

O knjizi su ovom prilikom govorili akademik Enes Karić, prof. dr. Fahira Fejzić-Čengiđ i mr. Meho Šljivo.

- Knjiga "Lijepa riječ" raskriva nam vedre i svijetle horizonte svjetova islama koji su, nažalost, skriveni i zaklonjeni, bujicom i hiperprodukcijom propagandnih i frazeoloških narativa o islamu, čiji se smisao iscrpljuje u predstavljanju islama kao ideologije, islama kao menhedža, organizacije, pa tek onda islama kao ispunjenja i susreta s transcendencijom, islama kao ćudoređa i kaleidoskopa raskošnih nijansi duhovnosti- kazao je ovom prilikom promotor mr. Šljivo.

Promotori su poručili da će knjiga dugo koristiti Islamskoj zajednici, njenim misionarima i alimima, ali i muslimanskoj javnosti općenito. Promociji knjige prisustvovao je muftija sarajevski prof. dr. Nedžad Grabus, direktori uprava i ureda Rijasetu Islamske zajednice, direktori ustanova Islamske zajednice, profesori Gazi Husrev-begove medrese, ali i brojni drugi gosti.

Knjiga je izašla u izdanju Izdavačkog centra Islamske zajednice El-Kalem.

RUMI

749. GODIŠNJICA SMRTI

Amina Subašić

Mevlana Dželaludin Rumi rođen je u Belhu u Afganistanu. Njegov život dijeli se na tri razdoblja: obrazovanje (tahsil), pročišćenje (tehzib) i tesavvuf (predanost i zaljubljenost srca).

Ono što ga je čekalo bilo je vidljivo još dok su njegove stope bile male. Jedne prilike, vidjevši ga kako korača kraj svog oca, šejh Attar je primijetio: *“Kakav zadivljujući prizor! Rijeka teče vukući snažni okean iza sebe...”* Mevlana je bio okean. Okean Ljubavi, čiji talasi nisu poznavali pravila, čije su dubine mogle doseći najveći nur iza tame koja se krije na dnu. Jer ašik na najnižem dnu je najviši kod svog Gospodara. Prvu etapu života posvetio je izučavanju tefsira, hadisa i fikha, te postiže titulu učitelja šerijatskih nauka. Nakon očeve smrti ga nasljeđuje, ali sa 25 godina dobija poziv u tesavvuf i tako se prepušta čišćenju svoje nutrine i pronalasku vode koja čisti od ovosvjetske zablude i nosi u ašk. Postao je poznat među ljudima i učitelj većem broju učenika. Bio je pripadnik Ehli-sunneta i šejh Mevlevijskog reda.

Burhanuddin Muhakkik je bio njegov odgajatelj, koji ga je podučio duhovnim vježbama. 642. godine, Šemsuddin Tabrizi zapali plamen zaljubljenosti u Mevlaninom srcu, gdje započe njegovo izgaranje za blizinom Voljenog. Šems je zalijevao sjeme njegove žudnje i utalio žeđ njegove duše koja postaje opijena. On ga je poticao da stekne sve vidove ma'rifeta i osjeti muhabbet prema Allahu, dž.š. Mevlana je iščezao iz dunjalučke povezanosti, otrgao se od okova i ovisnosti ovog svijeta. Svoj život posvećuje potrazi za Mašukom. Pronašao je vječnost u prolaznosti, jer ga je susret s njim odagnao od neispunjenog bića. Zajedno sa Šemsom hodio je planinama osame, ali nikad nisu bili sami. Prisutnost Allaha, dž.š., stalno je prožimala njihova bića pod okriljem stalne svijesti. Šems mu je predstavljao poveznicu sa jasnoćom razumijevanja svijeta gajba i nedokučivog shvatanja visina. Nakon Šemsovog mističnog nestanka iz Mevlaninog života, Mevlana pada u duboku tugu i žal za svojim učiteljem. Tako nastaje i njegovo djelo Divan kojeg je posvetio Šemsu. Nakon njegove smrti, Mevlana svoje putovanje nastavlja sa Čelebijem. Njihov susret je plod *“plesa na tržnici”* nakon čega su osjetili posebnu međusobnu povezanost. Naime, kao da je spreman čekao pitanje koje mu je postavljeno, *“zašto nije napisao Divan poput Širazija”*, Mevlana je izvadio sedam bejtova već ranije napisanih i obznanio ih Čelebiju. Tada počinje njihovo putovanje i pisanje Mesneviye. Rad na Mesneviji trajao je četrnaest godina, a njeni posljednji stihovi izrečeni su pred samu Rumijevu smrt. Mevlana je zbog bolesti preselio na ahiret i tako otključao vrata susreta sa Voljenim. Poznao je mnoge nauke, ali je njegovo biće znalo samo za Ljubav. *“Ljubav je toplina svjetlosti Bića, zato ljubav obuhvata sve. Ljubav je toplina i sjaj Jednoće, Ljubav je suština Jedinstva.”*

Rumi umire u Konyi (današnja Turska) **17. decembra 1273. godine.**

“Plod života mi sav u tri riječi: Bijah sirov, ispekoh se, pa izgorjeh.”

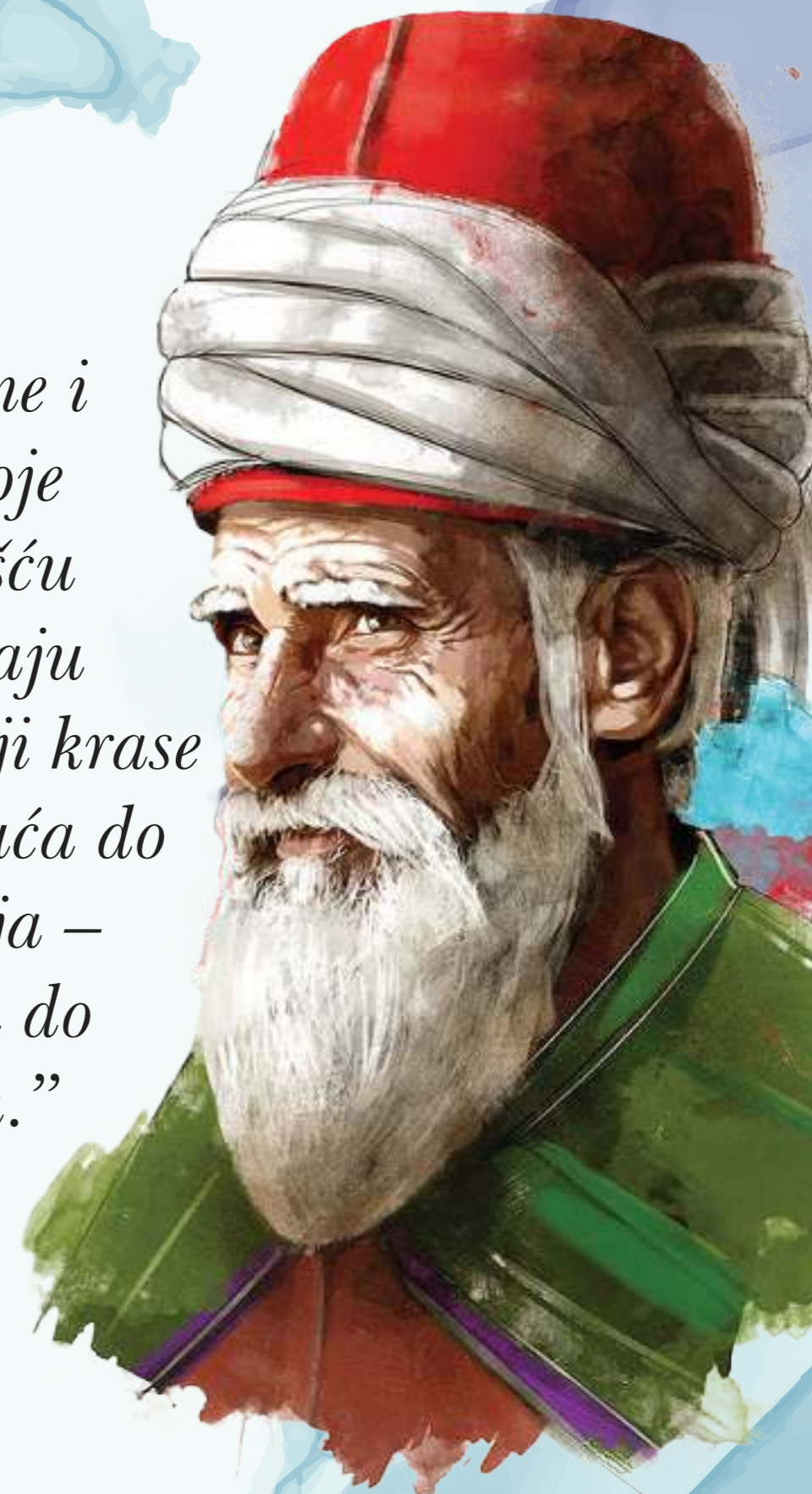
Stanje bivstvovanja je njegove razigrane ruke povelu do niti izbavljenja, za koju se čvrsto uhvatio. To ga je uzdiglo iznad ograničenih shvatanja i identiteta.

Pod okriljem uzburkanih valova dunjaluka, izronio je iz okeana zablude prolaznog života.

“Jučer sam bio pametan pa sam želio promijeniti svijet, danas sam mudar pa želim promijeniti sebe.”

I, zaista, promijenivši sebe, promijenio je svjetove mnogih. Bos je koračao užarenim putevima iskušenja i nemoći. Koračao je sve dok njegova stopala nisu odstupila od tla, gdje se uzdigao u više sfere Ljubavi. Sfere svemira gdje je našao svoj mir i dušu nahratio aškom. Okusio je ovaj svijet, ali njegovo žedno srce napojile su kapi tajni nebeskih visina. Odbacio je život kojim je tekao, život pun brzaka i virova vlastitih prohtjeva. Sanjivo je utonuo u refleksiju duhovnog ispunjenja ponad osamljenja koje vodi do prisutnosti Jednoga.

“Iznjedrio je najdivnije pjesme i melodije naja koje svojom posebnošću i danas oslobađaju mirise života koji krase duše željne vinuća do uzvišenih obzorja – stepen po stepen do susreta s Bogom.”

Ethem Onur Bilgiç

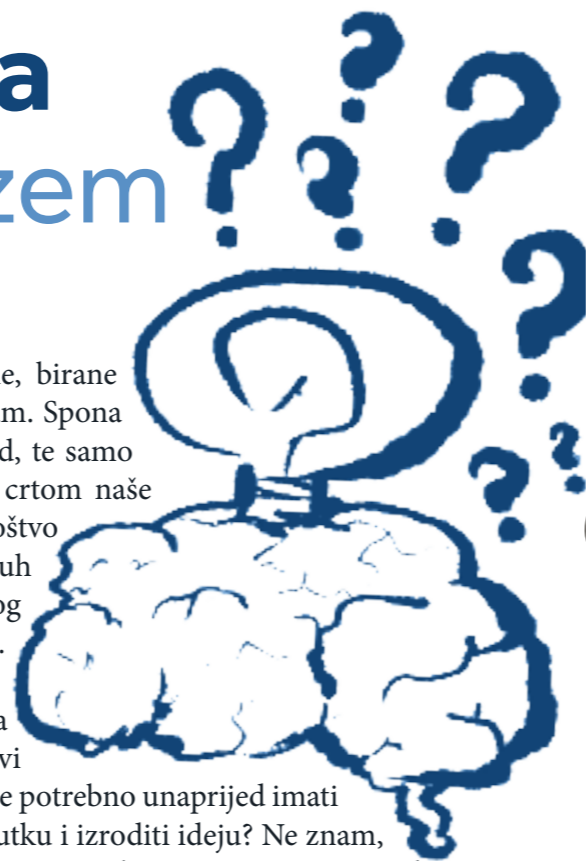
Od ideje do smisla

Kako nastaje Zemzem

Pronalazak inspiracije

U ovom listu edukativno-zabavnog karaktera pronalazite uokvirene, birane riječi koje streže da nauče i nasmiješe, da zadjenu misao, probude um. Spona misli i duha - za me vječna intriga. Učenje, intelektualni proces i rad, te samo promišljanje oplemenjuju duh, a svaki pojam filtriran je, obilježen crtom naše osobnosti pa tako, sve misli izrečene, produkt su nečijeg duha. U mnoštvo riječi ispisanih na ovim stranicama možete zaviriti i potražiti duh učenika Gazi Husrev-begove medrese. Ipak, naši radovi nisu plod samog nadahnuća, trenutka inspiracije. Istražujemo, pitamo, informišemo se.

Nekad tačno znam kako usmjeriti misao, koji izraz upotrijebiti, šta naglasiti, a šta izbjeći. Nije uvijek tako, pa evo ni sada dok ovi listovi puni prekrštenih riječi i škrabotina djeluju potpuno besmisleno. Da li je potrebno unaprijed imati jasnu, začetu misao ili je moguće zapregnuti razum u bilo kojem trenutku i izroditi ideju? Ne znam, ali ono što je sigurno, kakav god ovaj proces bio, zabavan ili pak zamarajući, koristan je. Bježimo od ustaljenosti, od naviknutih izraza, svakidašnjih tema, odnosno unaprijed predviđenih interpretacija stvari. Pišuci, tražimo ono vlastito, tražimo individuu.

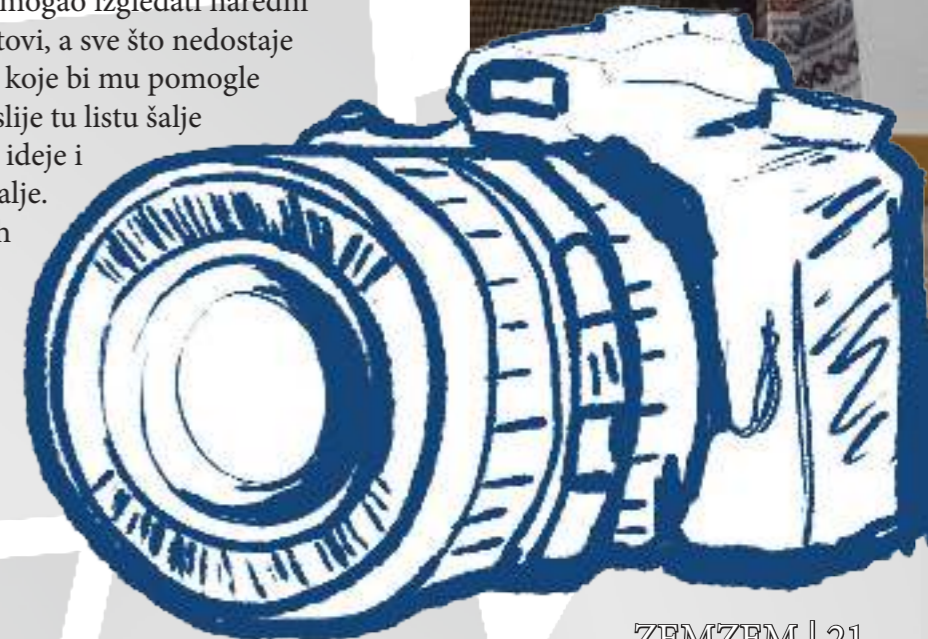

Izbor sadržaja - proces uredništva

To je period koji traje od sastanka na kome se izrode prve vizije samog lista sve do predavanja finalne pdf-datoteke na štampanje. Biti urednik znači i snositi veliku odgovornost, pa shodno tome Zemzem traži da mu se posveti vrijeme, trud i maksimalno zalaganje. Zahvaljujući marljivosti članova redakcije urednici često znaju biti na slatkim mukama kad je u pitanju izbor tekstova koji će se naći u sadržaju. Nemjerljivu ispomoć urednicima u njihovom radu doprinosi koordinatorica Zemzema, profesorica Maida Ćerimović, bivajući im na raspolaganju za rješenje svake nedoumice i filtriranje sadržaja koji pronalazite na našim stranicama. Nakon izbora tekstova i eventualne dorade istih, oni prelaze u ruke lektora koji se brinu da ne izostane upotreba bilo kojeg pravopisnog i gramatičkog pravila našeg jezika. Nakon što je završena kristalizacija tekstova, oni se prosljeđuju tehničkom uredniku koji je zaslužan za kvalitet izgleda časopisa, te mu svojom kreativnošću daje posebnu dimenziju.

Pismo oplemeniti fotografijom

Kako bismo listovima Zemzema dali život, potrebne su nam i fotografije, fotografije zabilježene objektivom vođenim rukom i okom naših talentovanih učenika. Nakon pristiglih tekstova, tehnički urednik počinje sa kreacijom vizije kako bi to mogao izgledati naredni broj Zemzema. Opća vizija je tu, kao i svi tekstovi, a sve što nedostaje su slike. Tada on pravi listu ideja za fotografije koje bi mu pomogle pri uređivanju/kreiranju listova Zemzema. Poslije tu listu šalje fotografima kako bi se oni mogli bazirati na te ideje i znali kakve fotografije kreirati, a potom slati dalje. Fotografi, zatim, prave svoju listu potencijalnih fotografija i šalju je preko Google drive aplikacije tehničkom uredniku. Nakon što je dobio sve slike od fotografa, tehnički urednik može pristupiti kreiranju listova Zemzema.

Timski rad - ključ uspjeha

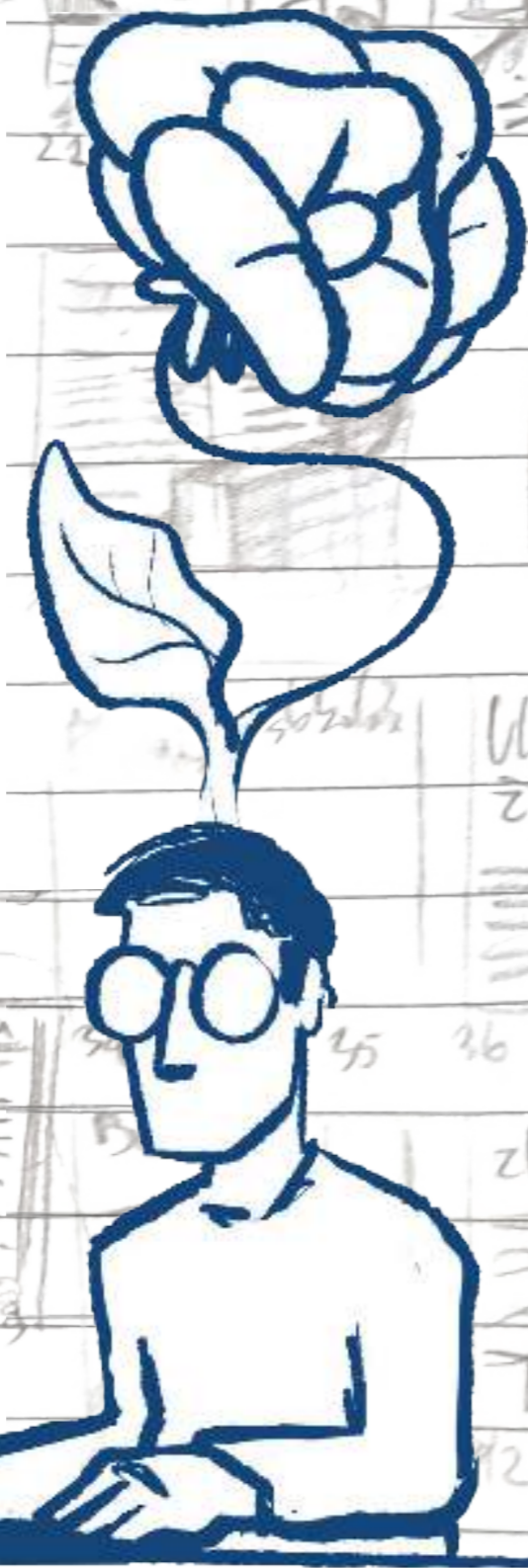
Svaki proces očekuje svoj početak. Let aviona očekuje svoj polet. Kuhanje jela očekuje nabavljanje svih namirnica za kuhanje istog. Pletenje očekuje pripremu uzorka po kojem će se plesti. Tako i naš Zemzem ima svoj početak. Naš početak počinje sastankom. Sastanak se održava jednom u mjesecu i na njemu prisustvuju svi članovi lista Zemzem. Nakon što dođe vrijeme za ugovoreni sastanak, članovi Zemzema sjedaju na svoja mjesta. Urednik preuzima riječ i najprije počinje sa razgovorom o posljednjem broju. Šta bi se moglo poboljšati u narednom broju? Šta je pozitivna inovacija u prethodnom izdanju koja se sviđala čitaocima? Članovi daju povratnu informaciju i iskazuju svoja mišljenja iskazujući kritike, pohvale, ideje...

Nakon dobijenih i zabilježenih povratnih informacija, urednik pristupa drugom dijelu sastanka. Urednik u tom dijelu iznosi naslove tema koje se moraju pronaći na listovima Zemzema, a potom iznosi svoje ideje za tekstove koji bi se poklopili sa temom broja. Potom se daje riječ članovima Zemzema da preuzmu pisanje dogovorenih naslova te da ih napišu do određenog roka. Također, članovi su slobodni i sami iznositi ideje o čemu pisati, predlažu pisanje slobodnih tema, različitih eseja, pjesama, poema, vjerskih tekstova... Nakon zadatih tema i dogovorenog roka, sastanak se raspušta i svako pristupa svom zadatku.

Vizuelni koncept lista

Što se tiče same vizualizacije i spajanja lista, najbitnije je prije svega smisliti kako će sve otprilike izgledati na papiru. Ne mora to biti ništa posebno, ali je važno razmišljati o temama. Šta se misli pod određenom idejom i kako to možemo kazati bez riječi? Da li postoje teme koje imaju nešto zajedničko? Kako ih možemo uvezati? Koje su boje novembra i decembra? Kakvu ćemo sliku iskoristiti za koji tekst? Ako se neka ideja baš ističe, odmah palimo program i pokušavamo je sprovesti u djelo. Ovaj dio procesa je najskuplji što se tiče vremena jer se uvijek čini kao da se može još nešto dodati ili doraditi, ali se mora znati kada preći na sljedeću stranicu da ne bismo probili zakazani rok. I tako, jedna po jedna stranica raste iz koncepta u glavi do cvijeta na dvolisnici. Imamo i pomoćnike koji su tu ako negdje treba pomoći tehnički ili oko ideja. Bez njih bi naš posao bio puno teži. Nakon 32 kahve i 16 neprospavanih noći, završni dokument se šalje najprije profesorici i urednicima na pregled a zatim i u štampu.

Rađanje u štamparskoj mašini

Finalni korak nas odvodi do Puta Famosa 38, gdje cijela priča doživljava svoje utjelovljenje. Izdavačka kuća "Dobra knjiga" zahvaljujući iskustvu i opremi, ima jedan od najboljih pogona za grafičku doradu publikacija u Bosni i Hercegovini, što možete iskusiti upravo čitajući naš list. Najveći užitek nakon uloženog truda svih članova redakcije zasigurno jeste prvo otvaranje friško izrađenog časopisa. Prilažemo vam fotografije nastale tokom procesa štampanja.

Distribucija i prodaja lista

Tiraž Zemzema iznosi 1.200. Značajan broj bude podijeljen učenicima, te kolektivu Gazi Husrev-begove medrese. Nakon podjele, preostali Zemzemi kojih najčešće bude oko polovine cjelokupnog tiraža, planski su raspodijeljeni za prodaju po sarajevskim, ali i džematima u drugim gradovima, pa čak i dijaspori. Prvenstveno je cilj promovirati Gazi Husrev-begovu medresu, islamske vrijednosti, dostignuća i talenata naših učenika. Novac koji se prikupi od prodaje ne može pokriti troškove proizvodnje časopisa, koje finansira sama škola. Ipak, ta sredstva su značajna jer predstavljaju podršku našim učenicima i učenicama kao i Udruženju učenika Gazi Husrev-begove medrese.

Armin Arnautović, Lukman Babajić,
Halima Išerić, Ilma Mujkić

Tema broja:

Domovina, temelj i bedem.

Amina Kahrmanović

Četiri doba moje domovine

Bijaše tu, od moga početka,
jedna zemlja, kano neka bajka.
Ne vidjeh i ne vidim,
svaku joj brazdu na mahrami,
ni fleku na licu, ni slovo u pjesmi.
Al' opet, svi oblaci što oči progutaše,
i sve zvijezde što u sjeni ostaše,
moje srce poderaše,
i isto utoplíše.

Liči na mlado djevojče,
i ljiljan što jutrom niče,
i tračak sunca koji nadomak ruke izmiče.
Djevojče blijede čehre, čivit usana,
njena priča u stećak je uklesana,
njena vojska s njom je uspavana.

Iza ugla, nalik kakvoj djevojci
koja svoje bitke čuva u sehari,
dok valovi nose zlato njenoj ruci.

Oko usta boje planine,
koja danonoćno traži blizine,
lijepe li su kompozicije njezine.

Katkad je i kao stara gospođa,
što sakrije sva sazviježđa.
Tim časkom sva tama zahrđa.
Na put musafire sprema,
dok puni sepete novim aprilima,
a dočekat će ih u zelenim avlijama.

Zatim procvate kao sunčeva dama,
i hitro vuče halju po poljanama.
Uvijek se prepušta zvizdanovim avanturama.

Kad vakat dođe, priča balade,
dok joj se krila u Neretvi hlade,
upravo tako svako srce ukrade.

Tri boje, četiri doba,
prva ljubav svakog domoljuba,
Ona - jedna, jedina.

Amina Kahrimanović

Lukman Babajić

INTERVJU SA EMIROM ISOVIĆEM

Emir Isović rođen je 1978. u Sarajevu. Nakon završene medrese „Osman-ef. Redžović“ studije nastavlja u Turskoj, na Ankarskom univerzitetu, a postdiplomske studije završio je na Internacionalnom univerzitetu u Sarajevu (IUS) u oblasti kulturologije. Već treću deceniju bavi se vizuelnim izrazom: ilustracijom, infografikom, stripom i kartografijom. Kroz svoje ilustrovane edukativne mape naše zemlje, Emir predstavlja Bosnu djeci da je nauče i zavole, odraslima da je cijene i ne dijele, a strancima da je zavole i dođu opet.

Zemzem: Bili ste u redakciji medresantskog časopisa "Šahid". Kakvo Vas sjećanje veže za taj period života?

Emir: To su bili moji prvi koraci u štampanim medijima i veoma sam ponosan na taj period. Tu sam se upoznao sa procesom nastanka sadržaja, od osmišljavanja teksta, pisanja, prepravki, pa do samog objavljivanja. Moj doprinos bio je i da dizajniram logo časopisa, koji se i danas koristi.

U GRUDIMA BOŠNJAČKIM NE KUČA SRCE,
NEGO BOSNAI

Zemzem: Kao kulturolog u svome radu najviše se ilustracijom i slikama bavite Bosnom, mozete li nama opisati Bosnu riječima?

Emir: Bosna je jedna čarobna zemlja u kojoj se isprepliću razne kulture, međusobno slične i različite. To je zemlja zaštićena od osvajačkih vojski i njihovih kultura lancima planina sa sjevera i kršem sa juga. Svaki osvajač morao je preći ne samo tu prostornu već i vremensku barijeru. Zbog toga je naša zemlja uvijek na sebi svojstven način doživljavala prostorne i vremenske promjene koje su se dešavale oko nje. Narodi koji žive u Bosni i Hercegovini su se uvijek malo držali po strani, čekali da se slegne prašina velikih i moćnih. Nažalost, taj plan nije baš svaki put polučivao dobre rezultate, pa bismo bivali uvučeni u historijske događaje, iako nismo ni htjeli. Ta se životna filozofija reflektuje kroz neke tipične bosanske crte kao što su inat, ćejf, sabur, luda hrabrost i pamet nakon bitke. To su neki od elemenata kulture Bosne i Hercegovine, a i Bošnjaka, koje pokušavam ilustrovati u svojim mapama.

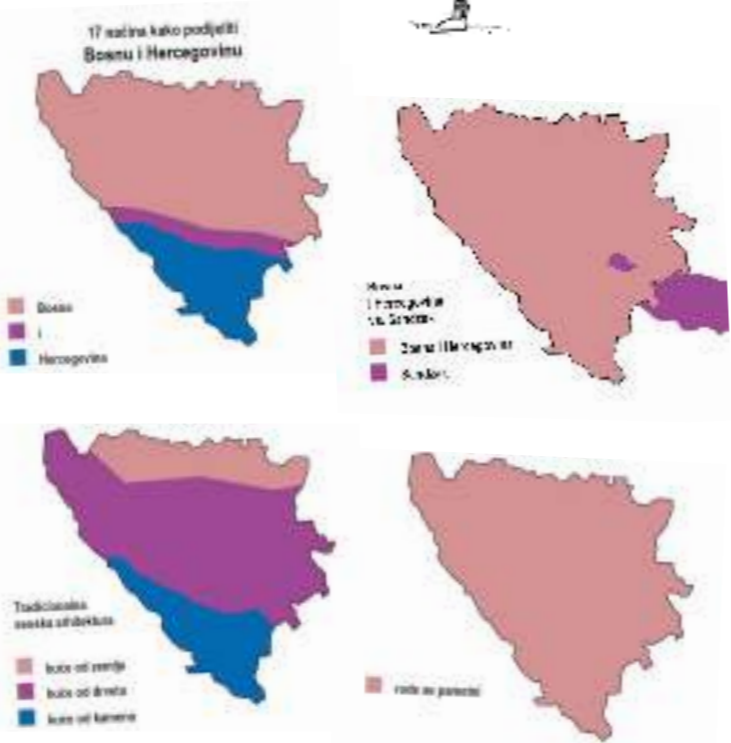
U BOSNI SE KOMŠILUK PROTEŽE ČETKDESET KUĆA OD TVUJE KUĆE

Zemzem: Stalno pričaju o podjelama među narodima i o podjeli Bosne pa i Vi? Kako ste je Vi podijelili?

Zemzem: Studirali ste u Turskoj i niste tamo ostali. Danas mnogi žele otići iz naše domovine, to nagovještavate i u Vašem djelu "Ja sam Bošnjak nisam došljak". Šta mislite je li nekima potrebno otići iz Bosne da bi je više cijenili?

Emir: Nažalost, odlazak iz zemlje nije samo aktuelan u Bosni i Hercegovini, već u mnogim zemljama u bližem i daljem okruženju. Na kraju krajeva, jedna od definicija čovjeka je da je to biće koje se kreće, koje prelazi iz lošije u bolju sredinu. Sve da bi obezbijedio sebi i svojim potomcima prosperitetniju budućnost. I kako to često biva, tek kada odemo iz svoje zemlje počinjemo je cijiniti više. Moje ilustrovane mape su namijenjene i svima onima koji bi da imaju komad Bosne tamo u tuđini. Knjiga „Ja sam Bošnjak, nisam došljak“ je upravo jedan kratki vodič, jedan poprečni presjek kroz mentalitet prosječnog Bošnjaka: njegovih želja, aspiracija, strahova, težnji, njegovog ega, svjetonazora, njegovih običaja...

Zemzem: "The Ultimate Guide" knjiga historije i geografije Sarajeva sa hiljadama slika veliko je djelo, recite nam nešto više o radu na njemu i je li naša Medresa našla svoj kutak u njemu?

Emir: Knjigu „Sarajevo, the Ultimate Guide“ sam pisao i crtao skoro dvije godine, to jeste cijelo vrijeme dok je trajala pandemija 2020 godine. Na preko četiri stotine strana sam pokušao napisati i opisati sve zanimljivosti o gradu Sarajevu, svaku tačku od interesovanja za posjetitelje, a i stanovnike Sarajeva. Budući da je Sarajevo stoljećima sakupljalo i gradilo kulturno naslijeđe jedne cijele zemlje, knjiga je obuhvatila preko dvije hiljade objekata. Posebno sam ponosan na ilustracije sarajevskih bogomolja u trodimenzionalnom presjeku. Također sam opisao neka malo poznata mjesta, kao na primjer, bunkere iz Drugog svjetskog rata, Staru željezničku stanicu na Ilidži, a posebno sarajevske mahalske džamije od kojih svaka ima svoju posebnu priču, arhitekturu i urbani slog. Gazi Husrev-beg kao graditelj koji je od kasabe napravio šehar ima posebno mjesto u knjizi. Opisao sam njegove hajrate, vakufe i objekte, pa i zgradu bivšeg Đulaginog dvora i Gazi Husrev-begovu medresu.

Zemzem: U današnje vrijeme rijetki vole čitati knjigu, većina na internetu vizuelno pogleda pa i nauči nešto, zato su Vaši projekti važni jer širite informacije i pozitivnu sliku o BiH. Hvala Vam!

POSLANIK, A.S., I DOMOVINA

Domovina, jedna riječ sa bezbroj značenja. Domovina je kućni prag kojeg prekoračimo desnom nogom s težnjom da uđemo u mjesto koje naše oči poznaju kao mir i snagu. Domovina je kuća u kojoj stalozanim koracima hodimo poznatim putevima. Kuća u kojoj stojimo, sjedimo, hodamo, živimo. Domovina je svaki kamenčić nađen na ulicama, ali i stijenje koje se diže visoko u nebesa. Domovina je i svaka ispuštena suza što lagano dodiruje zemlju kao nježni poljubac majke. Domovina je svaka kap krvi koju je naša zemlja sa težinom morala progutati i zakopati bolno u dubinama.

Danas se odlazi iz zemlje koja nam je temelje dala. Danas se o njoj, koja nam je udarce pri padovima ublaživala, loše priča. Danas se ne voli. Ko je tu kriv? Kako pravdati bespotrebne odlaske i zagađujuće riječi lošom situacijom proizvedenom lošim ljudima?

U islamu postoji odgovor za sve. A svejedno nam je to zadnja ili predzadnja opcija.

Pokazati ljubav prema rođenoj zemlji ne proturiječi islamu. Treba u svome srcu nositi posebnu vrstu ljubavi prema mjestu u kojem živimo, u kojem su živjeli naši preci, u kojem će živjeti naši potomci. Islam prema riječi "domovina" nije ravnodušan. U Kur'anu se na 441 mjestu spominje riječ „erd“. Zemlja, tlo, predio. Domovina. Kur'an, Božija riječ, ukazuje nam i podsjeća na naš toprak. Pa i sam Poslanik, s.a.v.s., kad su ga natjerali kafiri da je napusti, kada mu nisu dali nikakvu drugu opciju, nije lahkoga srca napustio svoju Mekku, već kaže:

Nema mi ljepšeg ni dražeg grada od tebe! Da me tvoji stanovnici nisu protjerali iz tebe, nikada te ne bih napustio!

Težnja za Mekom, domovinom, bila je ogromna. Ashabi koji su sa Poslanikom, a.s., učinili hidžru dugo vremena je iz svoga srca nisu ispuštali. Stoga je jednom prilikom Muhammed, a.s., uputio dovu Allahu, dž.š., moleći Ga: Bože, učini nam Medinu milom i dragom kao što smo voljeli Mekku, ili i više. Od Allaha je tražio da mu i Medinu učini domovinom, jer teško je zavljetati novu državu kad je tvoje srce već vezano za drugu.

Došavši u Medinu, odmah počinje graditi instituciju, domovinu. Ensarijama je pomogao u izgradnji džamije koja je bila i mesdžid i škola i sudnica i mjesto okupljanja muslimana. Time je udario temelj jedinstva. Jedinstva kojeg svaka domovina treba imati. Time je ujedinio ensarije i muhadžire, dva naroda koji su imali nesuglasica među sobom. Međutim, njihova ljubav prema Poslaniku i vjera u Allaha, dž.š., ih je navela da lagano pređu preko njih.

Poslanik je čuvao Medinu kao i Mekku. Imao je posebno mjesto za nju u svome srcu. Čuvao je ljude u njoj te se brinuo o njima. Vjera ili domovina? On nije birao. Politiku vjere i politiku domovine je spojio u neraskidiv sistem. Medina je bila njegov drugi dom. U njoj je pronašao sigurnost od mušrika. Pronašao je miran san. U njoj je ponovno imao domovinu. Domovinu u kojoj je sigurnim koracima mogao hoditi. Mogao je slušati dječiji smijeh i gledati dječiji trk. Mogao je gledati ujedinjenost između njegovih sljedbenika. Sve to je mogao zahvaljujući svom naporu da ih dovede do jedinstva, zahvaljujući svojoj ljubavi prema državi, islamu i ljudima u njoj.

Poslanik, a.s., je stalno govorio o očuvanju i odbrani svoje domovine, jer, ko će drugi čuvati ono što je naše ako ne mi sami. Ko će čuvati emanet koji je nama ostavljen od strane domovine? Muhammed, a.s., kaže: Najbolji među vama je onaj koji se bori za svoje pleme ili rod, ako u toj borbi ne počini kakav grijeh ili zločin. Poslanik je i sam učestvovao u mnogim borbama. Bez obzira što je bio poslanik, u mnogim bitkama uzimao je oružje u svoje ruke i uništavao nevjernike koji su se našli pred njim. Tajna nije da je bio ranjavan tokom ratova. Međutim, to njega nije zaustavljalo jer je znao da svojom borbom ne čuva samo sebe. Čuva i državu. Čuva i porodice u njoj. Čuva islam. Čuva potomke koji dolaze poslije njega.

U Medini Poslanik, a.s., sastavlja i iznosi ashabima Medinsku povelju. Povelju koja definiše sva prava i obaveze muslimana. Na čelu Povelje je ummet, jedinstvo. Poveljom obraća pažnju na Jevreje i njihovo pravo na život u državi sve dok se budu držali svojih obaveza. Poveljom zabranjuje sječu drva i ubijanje ptica. Naročito zabranjuje oduzimanje života brata muslimana i politike krv za krv. Poveljom govori o ravnopravnosti svih ljudi bez obzira na njihovu boju i jezik. Poveljom obuhvata svaku oblast koja će biti od naročite važnosti za narod Medine. Riječi njegove tog dana su uspostavile zakone jedne domovine, domovine koja treba čuvati ljude u njoj onako kako ljudi koji žive u njoj čuvaju nju.

Poslanik, a.s., najbolji je primjer u svemu, pa tako i najljepši primjer ljubavi prema domovini. On nam vlastitim primjerima pokazuje kako se trebamo ponašati prema njoj, kako je treba čuvati, kako se trebamo ponašati prema ljudima koji se nalaze u njoj, ali, prije svega, pokazuje nam kako je voljeti. Voljeti je kao majku koja je postala dio naše duše i našeg srca.

Halima Išerić

Uloga bošnjačke žene u očuvanju identiteta

Od vihora bijelih marama do vihora ponosnog plavo-žutog barjaka sa bijelim zvijezdama. Bosna - prelahko za izgovoriti, a preteško za ostaviti tek tako po strani. One, naše majke, nekada djevojke, krasile su gradove i sela, krasile svaki pedalj zemlje, a svaki prag u kući očitovao je njihovu dobrotu. Svaki izvezeni stolnjak pričao je priču i čuvao je duboko u sebi. Često su na prozorima iščekivale dolaske voljenih, a njihovi odlasci bivali su ispunjeni neizvjesnošću i sjetom. Gutale su mnoge knedle u grlu da ne pokažu slabost pred onim "jačima" od sebe. Nije im bilo teško svaki dan mijesiti tijesto za pogaču ili hljeb, a koji se pojede dok se postavi sofru. Nije se gledalo koliko ima jemeka, nego da što više ljudi bude sito. Nisu umjele poniziti bilo koga, nisu željele jer su znale da su i oni ili one nečija djeca. Čuvale su kuću od kojekakvih uroka, od silnih zavidnika, od bolesti i čemera. U njihovim krilima smirivali su se svi boli nanesenih nepravdom. To su one, žene, borci veliki. To je ono što vidiš čim kročiš u avlije i sokake. Bile su skrivene od ulica i pogleda, sklanjale su sebe, čuvale svoju čast, ali insan nije mogao, a da ne vidi dobrotu i čednost na licima njihovim. Nije se udaralo na zakon koji donosi glava kuće, stran pojam je bio suprotstaviti se bilo kome starijem od sebe. Tako su čuvale kuću, avliju, a ponajviše državu i svoju djecu. Išaretom i djelima ukazivale na dobro i skretale pažnju na greške. Korile kad se narušava mir i sloboda komšije, nisu dale da mezari budu hladni i bez sjećanja, nisu dale da se zaboravi žrtva svoga i žrtva onoga čije svjetlo vidiš sa prozora svoje sobe. Znale su da miluju oranice i svaki klas koji je posijan na bosanskoj zemlji. Teško je bilo, češće teško nego lahko, ali nikada njihovo umilno lice i rumenilo to nisu otkrivali. Milovale su čeljad svoju, lutkama nazivale svoju stoku u stajama, a često bi rekle "isti si otac" kad je u pitanju kakav zijan. Nisu puno pričale o svojim ašiklucima, samo su se bojale za svoj dragulj, za svoju zvijezdu Danicu, nju su ljubomorno čuvale kad uvide da se opasnost bliži. To su bile bosanske žene - i sada su tu. Mnogih se sjećamo preko nišana bijelih kojih ima, možda, i previše. Mnogo je tih nišana na zemlji koja je bila puna života, a sada za sobom nosi tišine i gorčinu. Svaki opadnuti list popraćen je majčinim pogledom. Zbog nje se rađalo proljeće i dolazila zima. Trpjele su ponekad te ljude sa dva lica, te silne kukavice koje su o njima pisali pjesme i knjige jer nisu znali da im iskažu ljepote življenja. One su se vraćale na ljubav, nije im bio problem voljeti, nisu baš stizale odmarati, nisu stigle nigdje otputovati ni vidjeti nešto više od svoje mahale, nisu imale priliku čitati knjige i misliti samo o sebi, a opet je sve funkcionisalo i dale su doktore, pravnike, vojskovođe, sinove vojnike, učiteljice... ponos koji su othranile na pogači i ponekom kolaču od pekmeza. Svi su postali uspješni, svi su otkrili nauku i olakšali vijekove, olakšali pristup zakonima, olakšali dio gdje se postaje Bošnjak, gdje kažeš slobodno da si Bošnjak, ali samo su one znale braniti od zla i mržnje i bez diplome univerziteta. One su znale da ratovi u kući ne donose pobjede pa tako ni u domovini. Odgojile su ono što one nisu bile i znale su, nije im bilo teško, nikada im nisu pozavidjele, naprijed su ih gurale jer je to najmanje što su željele, a mogle su drugačije. Očevi su bili strogi vladari svojih "posjeda". Oni sinovima nisu dali ljenčariti, a kćerke su morale znati ko su i šta su i odakle potiču. Nisu se pregrađivali pašnjaci radi onoga do sebe, zajedno se prolazilo i veselilo. Sve knjige koje su nas naučile ponekim definicijama, lažima i bolima, otkrile nam vijekove i antičke ljubavi, nisu nas naučile da budemo milostivi i rječiti kao što jesu bosanske svile... Svaki dan smo svjedoci kako niko ne zna praviti halvu kao nana, kao rahmetli mama, pa u onoj bolnoj tišini padnu biserne suze i uvijek se doda riječ da su radile mnogo i uvijek bile rumene. Biti majka, biti borac, pretežak je zadatak koji se u literaturi ne boldira. A da samo znamo koliko njih i njihovu požrtvovanost treba boldirati, nikada preko toga olahko ne bismo prelazili i bez pomena ostavljali. Nikada se ne trudite umirati za žene jer su one htjele i znale živjeti za sve, pa dok su žive i vi budite "budni" radi njih. Žena, ako ikada bude imala zamjenicu, definicija imenice postat će apstraktna.

Ehlimana Hasagić

TRADICIJA I KULTURA ROMA U BIH

“Idem, idem na daleki put
I upoznajem sretne Rome
O, Romi, odakle ste,
Sa šatorima pokraj sretnih puteva?
O, Roma, O narode romski...”

“**Đelem, đelem**”, što na bosanskom jeziku ima značenje “**Idem, idem**”, riječi su koje su usko povezane sa historijom romskog naroda. Himna je jedan od najvažnijih nacionalnih simbola. Kada se izvodi, budi u nama najdublje osjećaje jedinstva i ponosa za naciju kojoj pripadamo. Ovi su osjećaji važni za pripadnike svakog naroda, međutim za tako povijesno podijeljenu naciju kao što su Romi, ona ima dodatni značaj. Usvajanje romske himne na Prvom svjetskom kongresu Roma, 1971. godine, otvorilo je put ujedinjenju i emancipaciji romske nacije. Romska nacionalna himna predstavlja kulturnu i jezičku autentičnost Roma. Na istom kongresu donesena je odluka o zastavi Romskog naroda za koju je odabrana plavo-zelena podloga s crvenim točkom u sredini, predstavljajući simbol napretka i pokreta, ali i migracije Roma tokom historije.

Tradicionalno nomadski narod, dolazeći iz Indije, rasprostranio se diljem svijeta. Nose titulu jedinog naroda koji nikad nije vodio osvajački rat, uprkos njihovom stradanju kroz povijest. Nerijetko bi Romi svojom tradicijom, kulturom, pa tako i znanjem doprinijeli zajednicama u kojima bi se pojavili.

“**Romski narod je u principu miroljubiv, skroman i velikodušan narod. Izuzetno smo vezani za porodicu, prijatelje pa i prirodu. Kroz historiju se pokazalo da nismo osvetoljubivi te ne hrlimo u sukobe i ratove, iako smo ih osjetili na sopstvenoj koži.**”, riječi su Derve Sejdića, predsjednika Romskog informativnog centra u Sarajevu.

Veliki dio kulture i tradicije Roma predstavljaju njihova muzika i ples, koji su imali uticaj i na mnoge predjele u kojima su se pojavljivali. Prema nekim mišljenjima, u rasprostranivanju a i samom nastajanju sevdalinke, tradicionalne, bosanske, narodne pjesme, veliku ulogu su imali bosanski Romi koji su dolaskom na prostore Balkana sa sobom donijeli značajne muzičke kompozicije.

Kada govorimo o tradicionalnoj kuhinji Roma u Bosni i Hercegovini, možemo kazati da je usko povezana sa tradicionalnim bosanskohercegovačkim jelima, s tim da su Romi uz stalne migracije sakupljali recepte sa svih strana svijeta, dok su ih najčešće pripremali na otvorenoj vatri. Jela sa žara su danas njihovi najčešći specijaliteti. Stereotipi, kočnica napretka današnjeg društva, u velikoj mjeri su prisutni na spomen romskog naroda. Romi se i dalje suočavaju sa predrasudama, diskriminacijom, antigipsizmom i društveno-ekonomskom isključenošću iz svakodnevnog života. Najčešće predrasude su one gdje ih se izjednačava sa neradnicima, lopovima, prosićima, a u najboljoj situaciji oni su dobri zabavljači i muzičari. Ali kada uđemo dublje u historiju Roma, prepoznajemo slavna imena poput Čarlija Čaplina, Elvisa Prislija - kralja rokenrola, Pabla Pikasa, Boba Hoskinsa te mnoge druge. Romski jezik, jedna od glavnih odlika romskog naroda, danas u Bosni i Hercegovini razumije i priča polovina romske zajednice. Radi se na uvođenju tema o kulturi, historiji i tradiciji Roma u odgojno-obrazovne ustanove BiH, što bi, nadamo se, doprinijelo rušenju stereotipa i diskriminacije u državi.

Za kraj bismo željeli citirati riječi gospodina Derve Sejdića: “**Tu smo da se borimo zajedno, gradimo građansku državu za sve bez obzira kojem etničkom narodu i religijskoj skupini pripadamo. Država jednakih prava, jednakih prilika i perspektiva za sve njene građane. To je ideal za koji se svi, ujedinjeni, zalažemo.**”

*Tejma Muminović,
Hadžera Beganović*

Stazama pobjednika Islam u Evropi

Armin Arnautović

Evropa i islam su kroz historiju bili u različitim odnosima, počevši od upoznavanja, pobjede islama, evropske agresije na islam, križarskih ratova do ponovnog jačanja islamskih snaga i novih borbi na evropskoj zemlji, kolonijalizma i današnjih migracija i integracija muslimana u Evropu. Sukobljavanje i izoliranje jednih od drugih je sada zvanično prošlost jer je svijet svakako “premali” da bi se iko izolirao poput medvjeda u svom zimskom snu, a i zima ne traje vječnost, nego je dio varijabilnog ciklusa. Izuzetak su zemlje poput Sjeverne Koreje mada i ona u svom nastojanju da se izoluje ne može to ostvariti u potpunosti.

Danas je islam prijeko potreban Evropi kao što i islam treba Evropu. Iako Evropa još uvijek nije priznala da joj je islam potreban, uveliko traži muslimane - radnike. Za pokretanje tehnoloških i industrijskih titana, a time i svojih država, potrebno je ljudstvo kojeg u zapadnim zemljama manjka. Zbog velikih suprotnosti onog što je među Evropljanima udomaćeno i onog što muslimani sa sobom donose iz svojih domovina, kultura i tradicija, nameću se veliki izazovi i uslovi prilagođavanja novoj sredini svim dolazećim generacijama muslimana koji su silom prilika napustili svoj vatan. Muslimani danas, iako mnogobrojni, nemaju moć kao što imaju npr. Jevreji kojih u svijetu ima tek 15 miliona. Postoji veliki broj uzroka za ovakvu situaciju, ali onaj koji je najočitiiji je taj da su muslimani prespavali industrijsku revoluciju. Krivicu nose i neki bitni vanjski faktori poput kolonijalizma, ali suštinski nosioci odgovornosti su muslimanske vođe i dio uleme koji je ostao neopravdano principijelan i do nekih banalnih primjera (pred pad Osmanskog carstva bilo je protivnika štampanja Kur'ana, vjerovali su da je jedino ispravna ručna izrada). Taj važan iskorak koji je čovječanstvo napravilo da bi došlo do tehnoloških uspjeha kakve bilježi danas, nažalost, nije bio moguć u svim dijelovima svijeta. Danas, kad svjedočimo novoj revoluciji, informatičko-tehnološkoj, još uvijek ima puno prostora za napredak i muslimani svoj hlad pod kapitalističkim suncem moraju tražiti u novim otkrićima u oblastima tehnologije, informatike, robotike, nauke općenito. Evropa i zapadne zemlje nude najbolje mogućnosti za napredak na ovim područjima. Evropski muslimani, ali i oni širom svijeta su danas na raskršnici između konzervativizma i izazova modernog vremena. Opće je poznato da je u sredini zlato, pa bi i neka sredina zahtijevala određeno prilagođavanje, ali ne i odricanje od vlastitih vrijednosti i načela što bi opet bio ekstremizam u suprotnom smjeru. Skoro svi narodi svijeta su nošeni valom globalizacije koji je u suštini više vesternizacija s obzirom da svi principi koje globalizacija podrazumijeva, u dresu “globalnih” igraju za “zapadne”, a sve u cilju stvaranja zapadnjačke hegemonije. Na udaru su najviše evropski muslimani koji pred sobom osim što zatiču svakakve administrativne prepreke, od njih se zahtijevaju i odgovori na 1000 “zašto” pitanja. Iako evropski zakoni većinom osiguravaju ravnopravnost i potpunu slobodu među vjerama, nose obrise asimetričnog, jer nerijetko muslimani bivaju izuzetkom od tih pravila. Upravo u tom moru pitanja na koje Evropljani žele odgovore nalaze se i neke osjetljive stavke koje su za svakog muslimana svetinja, a ne slažu se “evropskim vrijednostima”. Ipak, i pored svih suprotnosti, sukobljavanja mišljenja i nametanja raznih standarda i etiketa muslimanima, zahvaljujući svojoj spremnosti na žrtvu i uz mukotrpan rad na organizaciji vjerskog života diljem Evrope, baštinici islama uspješno iznose i skidaju terete sa svojih leđa.

Vjera uči čovjeka da snagu i pouku crpi iz slabosti i iskušenja, a to dokazuju evropski muslimani koji na zavidan način brane svoj integritet i svjetonazor. Islam zagovara i osigurava red u kojem svaki pojedinac radi na ostvarenju napretka i punom iskorištenju potencijala u svom životu. Ovo je samo jedna od vrijednosti koje islam zagovara i koja je u potpunosti u skladu sa svim evropskim principima, ali mnogi se bave razlikama čijim bi se impliciranjem islam pokušao izolirati od Evrope.

Islam svojim prisustvom u Evropi osvježava i proširuje vidike jer se ne širi samo na bojnim poljima i tribinama u džamiji. Koliko je ljudi otvorilo svoja srca za Uputu samo zbog lijepog gesta koji im je upućen, zbog djela kojem su posvjedočili. Uvijek će biti onih koji će smatrati da islam nema mjesta na Starom kontinentu i da će Zapad vječno biti sukobljen sa islamskim svijetom. Muslimani možda nisu u najboljem mogućem kohezivnom odnosu sa Evropom, ali su zasigurno njen ukras i neizostavan dio.

ZLATKA UGLJENA

Zlatko Ugljen čuveni je bosanskohercegovački arhitekta koji svojim umjetničkim djelima ostavlja bez daha. Njegova umjetnost je specifična, napominjući da ovaj arhitekta uglavnom uklapa minimalizam sa tradicijom i pokušava, kroz obrise svojih zidina, prikazati pravu historijsku priču. S obzirom na životne okolnosti sa kojima se suočava, on svoj spokoj pronalazi u arhitektonskim umijećima. Njegovu inspiraciju najviše je podstakao društveni aspekt; pod uticajem **Juraja Neidharta** uspijeva odgonetnuti svoju unutrašnjost i nastavlja svoju životnu priču u cilju bogaćenja naših predjela. Rođen je **15. septembra 1929.** godine u Mostaru, a diplomirao je na Arhitektonskom odsjeku Tehničkog fakulteta u Sarajevu. Odlazak u penziju, 2000. godine, za njega nije značio mnogo, a to nam dokazuje činjenica da je konstruisao mnoga fascinantna djela tek nakon odlaska u mirovinu. Dobitnik je brojnih nagrada s obzirom da je veoma vrstan u svojoj profesiji. Član je tri nacionalne Akademije umjetnosti. Njegovi crteži postali su dio zbirke MoMA (Muzej moderne umjetnosti) u New Yorku. Istakao se ponajviše u sakralnoj arhitekturi koja se bavi izgradnjom svetog prostora. Riječi Normana L. Koonce nam govore o vrijednostima takve vrste arhitekture: "Cilj sakralne arhitekture je učiniti transparentnu granicu između materije i uma, tijela i duha." Ugljen je stvaralac mnogih skulptura i sakralnih objekata kao što su: Sarajevska menora, kip Deset Božijih zapovijedi u Muzeju Jevreja u Sarajevu, Šerefudinova (Bijela) džamija u Visokom - veoma značajna po tome što je ušla u sve enciklopedije savremene arhitekture. Naši prostori su ispunjeni Ugljenovim djelima a da toga nismo ni svjesni. Dio njegovog rada i djela je propao u agresiji, ali Zlatko Ugljen ne prestaje nizati i bogatiti okolinu svojim trudom. Njegova umjetnost je nadasve velika, značajna, i u većini slučajeva, rijetko shvaćena i cijenjena.

ZGRADA RIJASETA ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BIH

Nama blisko djelo jeste projekat Upravne zgrade Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Kroz mnoge likovno-estetske kvalitete Ugljen je prikazao svoju nenadmašnost. Koncept zgrade Rijasetu korespondira sa oblicima sarajevskih tabija. Znak njegove arhitekture jeste dosljedna primjena načela kontekstualnosti u urbanom i ruralnom ambijentu, gdje uglavnom uklapa okoliš sa detaljima. U njegovom radu priroda i građevina besprijekorno korespondiraju. Glavni element Ugljenove estetike jeste svjetlost. "Ako je tačna Gotheova misao da je arhitektura okamenjena muzika, djelo Zlatka Ugljena moglo bi se predstaviti jednom simfonijom svjetlosti..." izjavljuje Mile Stojić (pjesnik, kritičar, antologičar) Uskladiti svjetlost u svakom kutku jeste pravi izazov, pa centralnu poziciju u zgradi Rijasetu ima glavni hol pokriven kupolama, tako predviđen da svjetlosni zraci prodirući iscertavaju apstraktnu grafiju na tlu hola. Zgradu Rijasetu čini niz zatvorenih i otvorenih volumena s različitom vanjskom i unutarnjom obradom. Ispunjavaju je i kabineti Reisu-l-uleme, zamjenika Reisu-l-uleme, kabineti muftija, sale za sjednice, salon za prijeme, manji amfiteatar za skupove, predavanja i simpozije te mali mesdžid. Estetiku upotpunjuju otvorene terase s baščama,

avlijom i sofama koje su odlično uklopljene sa lokacijom na kojoj je pozicionirana. Jedan od glavnih razloga posebnosti zgrade Rijasetu jeste sami spoj eksterijera i enterijera bez prevelike nadmenosti i blještavila, s prostorom ispunjenim raznim kaligrafskim umjetninama. Spoj arhitektonskih klasika sa bosanskim, tradicionalnim te orijentalnim motivima zrači identitetom i historijom što je glavni cilj Ugljenovih projekata kojima ostavlja svoj vječni pečat. Zgrada Rijasetu, kao i ostala značajna Ugljenova djela, svjedočit će o njegovom nenadmenom, tihom, uticajnom postojanju a nama pružiti veliku inspiraciju za opstanak i ostanak ovdje. "Njegova arhitektura je po mjeri čovjeka i za čovjeka, on je u njezinoj biti, njezin zadnji smisao. To je osnovna i prepoznatljiva poruka arhitekta, to je njegov credo, to je njegova vjernost samome sebi, što najbolje definira njega kao čovjeka i umjetnika" Možemo i moramo biti ponosni na naše velike bosanske umjetnike, kojih je itekako velik broj, iako umnogome neshvaćeni i nepoznati široj javnosti. "Ipak mladim ljudima bih rekao kako je, za svako vrijeme, osnovno odabrati pravo zanimanje, ono što istinski volite i za što, naravno, imate talenta. Važno je oslušivati svoje želje i nikada ne propustiti onu sklonost sa kojom se eventualno rodite..." Zlatko Ugljen

GRAD BUDUĆNOSTI

Vlada vrijeme kada se broj stanovnika konstantno i ubrzano povećava. U potrazi za boljim životom ljudi hrle u gradove, doprinoseći procesu urbanizacije. Gradovi rastu i zahvataju okolna sela, donoseći sa sobom negativan uticaj na životnu sredinu, pa tako i na sva živa bića koja se nalaze unutar nje. To je upravo razlog rađanja inovativnog rješenja - Linearnog grada.

Početna ideja Linearnog grada spomenuta je još davne 1882. godine od strane španskog urbaniste Arturoa Soria. Prvobitna ideja s kraja 19. stoljeća doživjela je svoj puni procvat na području Saudijske Arabije, mada još uvijek samo kao ideja. Bin Salmanova vizija da izgradi svojevrsnu linearnu zajednicu se proširila diljem svijeta i zaokupila misli čitavog čovječanstva. Predviđeno je da će projekat ukupno koštati 1.2 trilion rojala (\$319 milijarde), a u tom neobičnom naselju će moći da stanuje od pet do devet miliona ljudi. To je sve moguće samo uz ogromnu veličinu samog projekta, čija je predviđena dužina 170 kilometara, širina 200 metara i visina čak do 500 metara. Da bi osim dobrog izgleda bio i praktičan, sadržavat će više slojeva, takozvanih zona, od kojih je jedna upravo za prijevoz. Superbrzi voz koji pokazuju nacrti nastali prošle jeseni, bit će glavno prijevozno sredstvo za stanare unutar tih zidina. Princ Mohamed je rekao da Linija ima za cilj omogućiti milionima stanovnika da se svakodnevno sastaju unutar pet minuta hoda i da putuju s kraja na kraj naselja za samo dvadeset minuta. Po pitanju prehrane, bit će uzgajani organski sastojci - nigdje drugo do u vertikalnim vrtovima iz kojih će se kasnije gotove namirnice prevoziti u zajednička skladišta i kuhinje za zajednički život. Projekat bi se napajao obnovljivom energijom i štitio prirodu na netaknutom sjeverozapadu. Linearni grad je jedan iz serije projekata koji čine NEOM, ambiciozni građevinski poduhvat kojim princ Mohamed želi diverzifikovati ekonomiju države koja se sada u velikoj mjeri oslanja na naftu. Projekat NEOM, u vlasništvu državnog fonda

Saudijske Arabije, želi privući strane investicije i otpočeti s gradnjom prvog grada velike budućnosti. Projekat je suočen sa jednim izazovom s kojim graditelji obično nemaju problema, a to je zakrivljenost Zemlje koja je primijetna nakon svakih dvadeset kilometara. "Linija će se suočiti sa potpuno novim izazovima u urbanom životu i osvijetlit će alternativne načine života. Naše okruženje sa nultim postotkom automobila dio je 100% održivog transportnog sistema - sa nultim zagađenjem i nultim vremenom čekanja... Ne možemo ignorisati životne i ekološke krize sa kojima se suočavaju naši svjetski gradovi, a NEOM je na čelu pružanja novih i maštovitih rješenja za probleme. NEOM predvodi tim najsajnijih umova u arhitekturi, inženjerstvu i građevinarstvu kako bi ovaj koncept pretvorili u stvarnost", navode iz NEOM-a. Prijestolonasljednik Saudijske Arabije reklamirao je NEOM kao novi oblik urbanog života, slikajući urbani san u kojem automobili nestaju a stanovnici osjećaju potpunu povezanost s prirodom. Uloga ogledala s vanjske strane grada jeste motiv da Linija postaje dio svog okruženja. Da li će upravo to ogledalo biti šteta za vanjski svijet zbog sunčevih zagrljaja visoke temperature, pokazat će se u nastavku njihovih planova. Koncept se detaljno bavi raznolikošću, preuzimanjem rizika i prihvatanjem kulture istraživanja. To će biti grad koji prihvata kulturni i tehnološki napredak, zadržavajući čvrst osećaj sopstvenog uticaja na životnu sredinu. Sve to zvuči spektakularno, ali koje sve rizike nosi sa sobom? Da li je Linearni grad rješenje za spas planete Zemlje ili korak ka njenoj propasti?

Hadžera Beganović

Kako pobijediti DEFETIZAM?

Jedna od brojnih bolesti bh. društva jeste defetizam, kojeg ćemo nastojati definisati i ponuditi rješenje tog problema, barem na individualnom planu.

U rješavanju bilo kakvog problema, prvi korak jeste spoznavanje i razumijevanje njegove suštine. Defetizam je malodušnost i obeshrabljenost. Ovakvi osjećaji ponekad obuzmu svakoga, nenajavljeno i bez ikakvog razloga. Kada čovjek osjeti ovakav vid emocija, fokusira se na sopstvene neuspjehe i ne vidi dalje od njih. Tada zanemarujemo objektivno posmatranje stvarnosti i mislimo da našem problemu neće doći kraj. Zatvorimo se u sebe i izoliramo od okoline, a ujedno zanemarimo sve svoje uspjehe, sretne momente i pozitivne karakterne osobine. Sami sebi postajemo najveći neprijatelji. Često se i ne pokušavamo oduprijeti beznađu, nego mu dopustimo da nas potpuno proguta. Defetizam od optimističnog, načini čovjeka bez nade za budućnost. Defetist ne vidi cilj pred sobom i za takve osobe ništa više nema smisla.

Kada se nađemo u periodu u kojem osjećamo ovakve emocije, posljednje što trebamo činiti jeste izolirati se od okoline. Ljudi su izvor dobre energije i duhovitosti. I porodica i prijatelji nam mogu zaokupirati misli u momentima beznađa. Sa njima možemo i trebamo razgovarati o stvarima koje nas tište, jer ako se prepustimo sami sebi, gubimo realnu sliku problema. Komunikacija u mnogome učestvuje u liječenju defetizma. Pored komunikacije i zapisivanje naših problema uveliko povećava šanse da ćemo isti riješiti, jer izgovaranjem ili zapisivanjem, konkretiziramo ga.

Između ostalog, obeshrabljenost se javlja kada mnogo mislimo o budućnosti. Ako još uz to ne osjećamo samopouzdanje, vrlo često gubimo nadu i volju za ličnim napretkom. Bitno je shvatiti da moramo napredovati u sadašnjosti, jer nam je jedino ona garantovana. Izaći iz ovog problema možemo i fokusiranjem na određeni vid hobija. Usmjeravanje energije na nešto što nas zanima, može nas ponovo učiniti optimističnim. U vezi s tim, izlaženje iz komfor zone i razbijanje okova svakodnevnice u mnogome pomaže u jačanju ličnosti i pobjeđivanju defetizma. Ako se naši dani svedu na ponavljanje monotonih i već ustaljenih radnji, tada sami sebi otvaramo put za negativne misli i bezdušnost. Uvođenjem novih radnji u našu svakodnevicu, poput kratke šetnje ili iznenadnog putovanja, pa čak i nečega što će razveseliti dijete u nama, sigurno može utjecati na podizanje raspoloženja.

Nakon svega, najvažniji podsjetnik za pobjeđivanje defetizma jeste Uzvišeni Allah, dž.š. Učenjem Kur'ana, obavljanjem noćnog namaza - smirujemo dušu. Dova upućena Gospodaru i razgovor sa Njim sigurno će biti efektni. Oslanjanjem na Njega, svaki problem postaje lahak kao pero.

U periodima kada smo u stanju beznađa važno je sjetiti se da nam Allah, dž.š. nikada ne bi dao dužnost ili iskušenje koje ne možemo podnijeti i prevazići.

Sara Hodžić

Stranac

U noć opet gazi sam. Korakom olovno teškim siječe mrak. Tragom neizrecive povrede, zamire mu dah. A ponore pukih rana samo očiju odaje sjaj. Bolan mu otkucaj tišine probija prag, dok neživo klupko živih sjećanja usporava takt. Da je bogdom u svom ostao, da bogdom nikad strancem nije postao.

Riječi niže da sjećanja potisne. Nesavladiv mu se teret na pleća strovalio. I samo sjenka je vremena što bori se za dah. Tek trag u beskraj, što ostat će sam. Ulice grle mrak, a on k'o nemili stranac, i sebi stran. Klonuo mu korak po stazi sjetom ispisanoj, priziva dan. Lome se lađe i svaka na mladalački liči mu san. Tupa melodija zadrte boli oslikava žar. Šumom srca zna - opet ostaje sam. Koraci mu bezličan odaju takt, dok praznina ubogi njeguje sjaj. Pogledom cjeliva mrak i nemirne kucavice osjeća prag. Zabluda skida pozlaćen plašt, a ogoljena spoznaja naslućuje kraj. Premda miruje grad, unutrašnji krik odaje stav. Nije ovo nebo njegovo. Mrtvilo te, u zvijezde okovane slike, živo je. Ni ovo ulice nisu njegove. Tjeskobne i puste, na sumornost ga u samoći sjećaju. A za uspomenama ni istinom ne gasi se ž al. Samo ogorčenost tinja dok ne postane prah. Njegovo parče neba, sad otužno i mirno, negdje počiva. K'o da čuje, još ga doziva.

Sjetu će njegovu primiti, burne mu otkucaje smiriti. Ali ne može. Sponama tuđine vezane mu ruke. Ni krik za otadžbinom ne umanjuje muke. Stranac je. I da bar ovo nebo može smatrati svojim - pa da jeste, da postoji.

Vjetrom bi svitanja nošen poletio ka dvoru. Povijenih krila čekajući, daljine mirisom okupanu zoru. Stranac je. Albatros je. Neisplakanih suza breme, na krilima nosi mlad. I predugo nebom leti, samo da potisne pad. Sumrakom već osjeća kraj. A novo svitanje, nov je pokušaj. Mirisom vjetra, tražit će put, dok domovine svoje ne dodirne skut. Sletjet će jednom krila okovanih lancem.

Zadnjim letom tamo gdje ne smatra se strancem. Sletjet će jednom, u svitanje ili u sumrak. Sletjet će jednom u zoru ili polumrak. Sletjet će jednom kao padom ulovljen. Sletjet će jednom nadom preplavljen. Možda svih svitanja i zamiranja postane znanac. Ali jednom, ipak, vratit će se stranac

hfz. Zerisa Pleh

Foto: Ahmed Zukić

Kućica za beduine

U pustoši i paklu živi nered sivog svijeta,
Kuće nam prazne,
Srca davno odumrla.
Jedino još beduini traže odredište,
Nemaju putokaz ni konačište.
U ruci im pergament u kome stoji:

“Džamija otvara svoja vrata,
Uslov za ulaz – čovječnost.
Ko želi neka pon...”

Ne sazna niko odlomljeno parče
Sem onih što dođoše u hlad,
Spas, mir, zaklon uživaše,
I plavu nit u srcu zadržāše.
Od njih i ja saznadoh,
Pa krenuh stazom do kapije njene.

U džamiju, dočekan prijatno, udoh
Čilim njen je trava,
Rosna i mehka.
Nad njim kupola od svetih riječi,
Pomalo prašinom zametenih,
Poput zastora bijelih
Što na prozorima spavaju
Išibani pješćanim olujama.

Istina je, da ima serdžada
Čija je tkanina suha,
Da ezan uči žedan mujezin,
Glas pušta u mekamu saba.

Armin Arnautović

VREMEPLOV

novembar

Abdulkerim Selimović

decembar

Fatima Alajmović

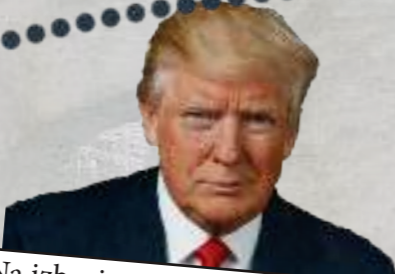

Umro Muamer ef. Zukorlić, bošnjački teolog i političar.

6. 11. 2021.

U Mekki ubijen drugi halifa Omer ibn el-Hattab od strane jednog perzijskog roba.

3. 11. 644.

Na izborima za predsjednika SAD izabran je Donald J. Trump.

8. 11. 2016.

U 11 sati, na 11. dan 11. mjeseca, okončan je Prvi svjetski rat.

11. 11. 1918.

Tražeci morski put u Indiju, Portugalac Vasco da Gama prvi oplovio Rt Dobre Nade, na krajnjem jugu Afrike

22. 11. 1497.

Rođen Halid Bešlić, bh. pjevač narodne muzike.

20. 11. 1953.

Prvi let aviona F/A-18 "Hornet"

18. 11. 1978.

Otvoren sportsko-kulturno-poslovni centar "Skenderija" u Sarajevu.

29. 11. 1969.

Dan državnosti BiH

25. 11.

Odigrana prva internacionalna fudbalska utakmica između Škotske i Engleske.

30. 11. 1872.

Rođen Samuel Langhorne Clemens (Mark Twain), veliki američki pisac.

30. 11. 1835.

Izašao prvi broj britanskog „The Observera“, najstarijeg sedmičnog lista u svijetu.

4. 12. 1791.

Pokrenut je Exploration Flight Test 1, prvi test letenja Oriona.

5. 12. 2014.

Osnovan je italijanski fudbalski klub AC Milan.

16. 12. 1899.

Elizabeta II postaje najstariji monarh u historiji Ujedinjenog Kraljevstva, nadmašivši kraljicu Viktoriju, koja je živjela 81 godinu i 243 dana.

20. 12. 2007.

Braća Wright uspjeli poletjeti svojim avionom Flayer i preletjeti čitavih 37 metara. Let je trajao samo 12 sekundi.

17. 12. 1903.

Rođen Ludvig van Betoven, njemački kompozitor, majstor improvizacije i virtuoz na klaviru.

17. 12. 1770.

U sedmičnom izdanju New York Worlda pojavila se prva ispunjaljka

21. 12. 1913.

U Los Angelesu održana premijera filma Walta Disneya "Snjeguljica i sedam patuljaka", prvog cjelovečernjeg crtanog filma u filmskoj historiji.

21. 12. 1937.

Džordž Vašington podnio je ostavku na mjesto vrhovnog komandanta Kontinentalne vojske u Anapolisu, Merilend.

23. 12. 1783.

Idris I, poglavar Sanūsiyyah (sufijsko muslimansko bratstvo), proglašen je kraljem nezavisnog Ujedinjenog Kraljevstva Libije.

23. 12. 1951.

Iran postaje ustavna monarhija koja je trajala sve do Revolucije 1979.

30. 12. 1905

Foto: Ajša Husić, Imran Vodo

KVIZ O BOSNI I HERCEGOVINI

1) Dan državnosti Bosne i Hercegovine obilježava se:

- a) 25. novembra
- b) 1. marta
- c) 26. novembra
- d) 1. maja

2) Naziv bosanskohercegovačke himne je:

- a) Jedna si jedina
- b) Traviata
- c) Intermezzo

3) Prvi bosanski ban zvao se:

- a) Tvrtko I Kotromanić
- b) ban Borić
- c) Kulin ban

4) Povelja bana Kulina napisana je:

- a) 1191. godine
- b) 1192. godine
- c) 1189. godne
- d) 1202. godine

5) Stari most u Mostaru je djelo osmanlijskog graditelja:

- a) Mehmed-paše Sokolovića
- b) Mimara Mehmeda
- c) Mimara Hajrudina

6) Prvo zasjedanje ZAVNOBiH-a održano je:

- a) 1941. godine
- b) 1943. godine
- c) 1942. godine
- d) 1946. godine

7) Kada je počela izgradnja sarajevske gradske Vijećnice:

- a) 1878. godine
- b) 1886. godine
- c) 1894. godine
- d) 1892. godine

8) Najduža rijeka u Bosni i Hercegovini je:

- a) Sava
- b) Una
- c) Bosna
- d) Drina

Pronađi pojmove u poljima i otkrij dio saobraćaja!

ALAT, ALAN, ALI, ALMIN, AMILA, AMKO, ARK, AUDI, BAR, BILAL, BIR, BIRA, BOSNA, BUBA, DATI, DR, DEKA, DRVU, DUNJA, EDEN, FILM, FLORA, FOČA, FORA, HAUBA, ISA, IVANA, KAUČ, KLESAR, KLIP, LARISA, LIK, MELIHA, MIR, MLAKA, MOB, NAR, NOJ, RAK, RAŽANJ, RIM, ROK, ROL, ROLAM, RUKA, RUŽ, SIKIRA, SIR, SMREKA, SMS, TAMA, TATA, USNE, VUK, ŽVAKA

A	L	A	T	A	T	A	M	K	O	A
R	I	M	L	H	A	U	B	A	R	K
I	O	I	M	I	M	S	A	U	A	A
B	I	L	A	L	A	N	I	Č	B	V
O	S	A	A	K	I	E	P	R	U	Ž
S	M								A	K
N	R	D	A	T	I	L	J	K	I	L
A	E	U	R	D	B	O	M	L	V	E
N	K	Nj	U	V	N	R	I	I	A	S
I	A	A	K	N	K	A	T	P	N	A
Nj	A	Ž	A	R	I	K	I	S	A	R

U OVOM BROJU SE NALAZI 9 ZVIJEZDA. MOŽEŠ LI IH PRONAĆI?

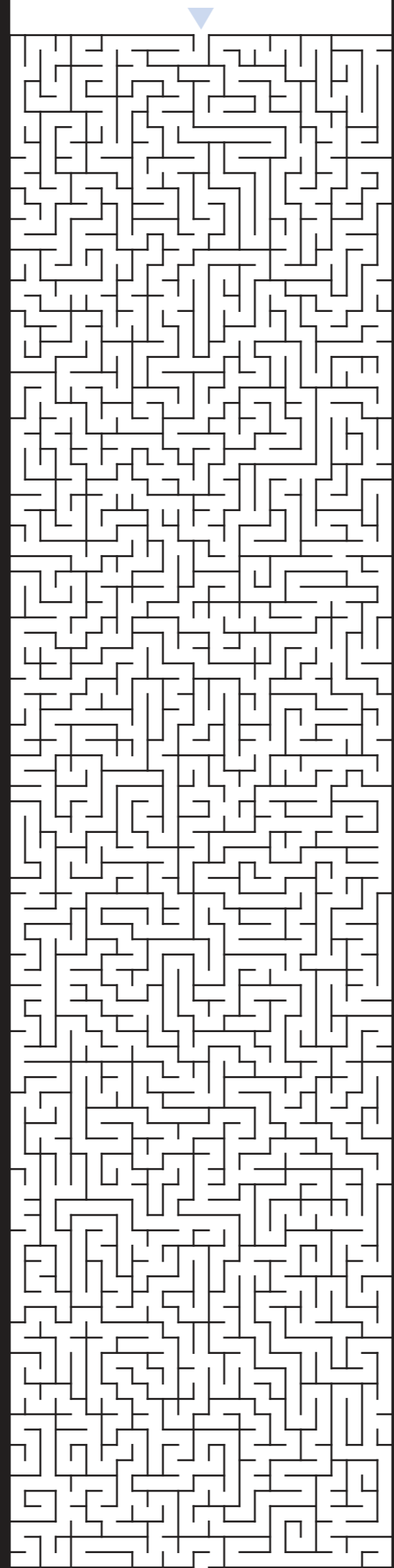
9) Gazi Husrev-begova džamija je prva džamija u svijetu koja je dobila električno osvjetljenje i to godine:

- a) 1901.
- b) 1898.
- c) 1896.

10) Najviši planinski vrh u Bosni i Hercegovini je:

- a) Prenj
- b) Igman
- c) Maglić
- d) Visočica

		RUEŠENJE SA SLIKE		NITROGEN		MNOŽINA OD LAV	ČESTICA U BOSANSKOM JEZIKU	VOĆE	SVEČANA PIJESMA
				PRAVILO ENG.		BREND			
	UPIŠI RR			IME TAJ U GENITIVU					
	UGAO SINONIM					70% TUJELA JE- BIK SINONIM			
	Grad u BiH							Novo eng.	Buka sinonim
	Slijepa ulica (sinonim)	Ime	28. slovo abecede	Vrsta komunikacije	VRSTA PAPIRA PRISVOJNA ZAMJENICA			Nova godina Pok	
	JELO -					International house	Hemijski elementi	Svjetska firma namještaja Zbirka geografskih karti	
	Suprotno of off		Mješovita srednja škola vrsta namještaja					Sova eng.	
	...djelo					Ugostiteljski objekt			
	Sovjetski savez				Mjerna jedinica za površinu		Decilitar Čvor eng.	Internatio nal Business Machines Fizička aktivnost	
	kisik	Nedostatak hrane hrvatski brend					Pitati eng.		Šejtn eng.
	Mjerna jedinica za masu		Perzija drugo ime Sura vrijeme				Hemijski... too much information		
	Prodržljiv sinonim				Mjerna jedinica za električni otpor eng tačka			Mi eng.	Out suprotno
	Suprotno od rano					Sumoran sinonim			
	Književno rod						Laž suprotno		

6	5	9		1		2	8
1				5			3
2			8				1
			1	3	5		7
8			9				2
		3		7	8	6	4
3	2			9			4
				1	8		
		8	7	6			

Dešifriraj ponuđena slova i otkrij prave riječi!

- PSOT
- IKSKI
- TALPO
- JSNJEKIA
- KIŽARANJ
- USELŠCALI
- OAKOČLDA
- MIZZLEONE
- IZBIAKMCIL
- ANTURZAVAIM
- IPRVUŠKIASLNJE
- INEMRATIVIZIPRO
- KATRIMJAONFIEGA

Ispunjaljka: Sara Hodžić
 Osmosmjerka: Muhamed Huseinović
 Kviz: Abdusamed Bjelić, Mustafa Drapić
 Labirint i dešifriranje: Lukman Babajić

Nije propao onaj ko je pao,
 već onaj ko se poslije pada
NE PODIGNE.

- hfg. Mensud Đulović,
 profesor Kiraeta u Gazi
 Husrev-begovoj medresi

BOSNA I HERCEGOVINA

Wustruvana mapa

1000

MALEČNI JE DOM,
KARTA JOJ JE PROLJEĆE,
A srce svemir.

Amina Kahrmanović

